

LEOPOLDOV

6/2021

DNES

...voda alebo ľad...

Bud' me zdraví a súdržní

Keď k nám koncom roka 2019 začali prichádzať správy o šírení akéhosi nového vírusu z Číny, síce to s nami pohlo, pocítili sme súcit a spolupatričnosť so zasiahnutými krajinami, ale vtedy sa nás to ešte nedotklo bytostne, zblízka. O niekoľko mesiacov sa však všetko zmenilo. Keď sa v marci roku 2020 dostal vírus na Slovensko, začali sme mať strach, ale stále sme verili, že sa to zaobíde bez obetí a že do Veľkej noci bude po všetkom. Počas prvých lockdownov sme všetci šli rúška, kupovali dezinfekciu, boli sme disciplinovaní, sledovali sme tlačovky vládných predstaviteľov, ulice sa vyludnili, všetko sa zatvorilo a my sme si vraveli, že tak je to v poriadku, veď je to pre dobrú vec a tie dva či tri týždne to nejako vydržíme... Nikomu z nás vtedy nenapadlo, že obmedzenia budú v rôznej intenzite trvať takmer dva roky, a to ešte nie je koniec. Nevedeli sme si takúto alternatívu ani len predstaviť.

Pandémia zasiahla každého. Aj v Leopoldove nájdeme rodiny, ktorým koronavírus zobral nie jedného, ale dvoch či troch blízkych. Ľudia bez práce, skrachované firmy, deti bez školy, starí ľudia osamotení, zdravotníci vyčerpaní a všetci do jedného znechutení, vystrašení a zúfalí. Pandémia zasiahla spoločnosť zásadným a zničujúcim spôsobom. Následky však neprišli len v podobe úmrtí či existenčných problémov. Spoločnosť sa názorovo rozdelila, a to takým agresívnym a vyhroteným spôsobom, že sa medzi ľuďmi rozšírila nedôvera a nenávisť voči všetkým, ktorí nemajú rovnaký názor.

Viem, že pre novoročný príhovor je príznačná oslava pokoja, pozitívnej motivácie a lásky. Bohužiaľ, ten tohtoročný taký nie je. A hoci nezabúdam na začiatku nového roka 2022 myslieť pozitívne, do tohto roka nám všetkým okrem zdravia želim jediné – prestaťme sa na seba dívať ako na nepriateľov. Pochopme a rešpektujme iný názor. Neurážajme sa navzájom, nešírme agresivitu. Skúsme si pripomenúť, že všetci chceme to isté – zdravie pre seba a svoju rodinu a koniec pandémie. Každý z nás však verí inému spôsobu, ako to dosiahnuť, každý inak hodnotí vládne kroky v boji s koronavírusom. Skúsme rešpektovať každý názor, hoci sa na vec možno pozerá z opačného uhla pohľadu. Samozrejme, pokiaľ je ten názor v súlade so zákonom a jeho presadzovanie alebo prezentovanie nikoho neohrozuje a nedehonestuje. Polarizácia spoločnosti je veľmi intenzívna a svojimi postojmi a vyjadreniami ju nezmiernujú ani naši politickí predstavitelia. O to viac sa usilujeme nájsť pozitívny príklad jeden v druhom. Pokúsme sa ukázať, že ani v tejto neľahkej dobe nezabúdame byť ľuďmi, vážime si jeden druhého, rešpektujeme svoje názory, sme solidárni a pomáhame si navzájom prekonať toto náročné obdobie.

Milí Leopoldovčania, v roku 2022 nám všetkým želim najmä zdravie. Hoci svet už pravdepodobne nikdy nebude úplne rovnaký ako pred pandemiou, priala by som si, aby sme si konečne mohli odstup držať iba od zlých vecí, nie jeden od druhého. Aby sa medzi ľuďmi stratená dôvera. Aby sme boli opäť súdržní nie iba v skupine očkovaných a neočkovaných, ale ako obyvatelia mesta, občania štátu, ľudstvo.

Terézia Kavuliaková
primátorka mesta

Spútali telo, nie dušu.

Leopoldovský zošit poézie Jana Zahradníčka

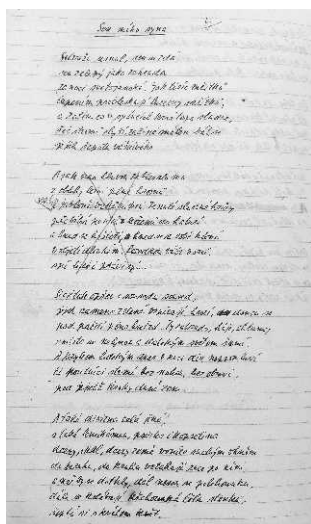
Múry leopoldovskej väznice vypočuli stovky smutných, tragických, viac či menej spravodlivých príbehov. Politický režim 50. rokov minulého storočia nekompromisne posielal do výkonu trestu aj ľudí, ktorých označoval za nepriateľov vládnuceho zriadenia. Boli medzi nimi vedci, intelektuáli, kňazi, politici, umelci i spisovatelia. Z uväznených básnikov tu bola umiestnená aj početná skupina českých katolíckych či duchovno-spirituálnych intelektuálov ako Jan Zahradníček, Josef Kostohryz, Václav Renč, Zdeněk Rotrekl či Bohumil Robeš. Väzenský režim podlomil ich zdravie, no duch odolal až do tej miery, že prvý menovaný Jan Zahradníček zapísal vo väzenskom prostredí 40-listový zošit svojimi básňami. Paradoxne to nie sú básne smútku, odlúčenia, ale viac básne nádeje, blízkosti, porozumenia a lásky.

Jan Zahradníček (1905 – 1960) bol jedným z najvýznamnejších českých básnikov 20. storočia, ktorý reprezentoval duchovno-spirituálnu a kresťanskú líniu básnickej tvorby. Jeho literárna tvorba aj s výbermi obsahuje dve desiatky kníh rôzneho poetického ladenia, no nepopierateľnej estetickej hodnoty. Po nástupe komunizmu v roku 1948 mu nový režim nedovolil publikovať, uväznil ho, ale aj vyškrtol jeho meno z vedomia kultúrnej obce. Vo vykonštruovanom procese bol odsúdený na 13 rokov. Počas väznenia ho postihla ďalšia tragédia. Jeho dve dcéry skonzumovali jedovaté huby a na následky otravy zomreli. Jednou z väznic, kde J. Zahradníčka umiestnili, bol Leopoldov, pričom ani na tomto mieste neprestal literárne tvoriť (začal už v mírovskej väznici) – najprv iba formou memorovania vytvorených veršov (svojej žene raz napísal, že jej zložil báseň, ale len v hlave) a potom aj ich záznamom. Než sa po vyše polstoročí objavili Zahradníčkovle leopoldovské básne, tak jeho „väzenskú“ poéziu z rokov 1951 – 56 reprezentovali knihy *Dům Strach* (vyšla v torontskom vydavateľstve 68 Publishers v roku 1981) a *Čtyři léta* (1969). Literárni historici však poznamenávali, že to nemusí byť všetko. A ani nebolo. Po prepustení z väzby v máji 1960 sa zveril manželke Márii, že vo väznici zanechal zošit svojich básnických prác. J. Zahradníček ešte v tom roku najmä z dôvodu väzením podlomeného zdravia zomrel (7. 10. 1960). Vzápätí dvakrát kontaktovala jeho manželka leopoldovskú väznicu so žiadosťou o zaslanie zošita ako pozostalosti po manželovi. Tam však dostala informáciu, že zošit je skartovaný.

Jan Zahradníček
s manželkou Máriou v roku 1946

Dlho sa teda myslelo, že leopoldovský zošit Zahradníčkových básní je nadobro zničený či stratený. Táto informácia však nebola správna. Zrejme z vlastnej iniciatívy neznámy dozorca zošit vybral z vecí určených na likvidáciu a uložil ho do jednej zo škatúl, ktorá potom putovala do archívu Zboru väzenskej a justičnej stráže. Tam ležal rukopis dlho nepovšimnutý. V roku 2016 Jan Weindl, český literárny historik, navštívil väzenský archív v Leopoldove a zošit básní

Ukážka rukopisu v zošite básní z Leopoldova

Zahradníčkovho zošita aj ako knihu reprezentujúcu kultúrne prostredie v kultúru obmedzujúcich podmienkach väzenia aj s ohľadom na miesto vzniku, keďže leopoldovská väznica je súčasťou našich dejín už vyše 350 rokov. Myslím, že v osobe Leopoldovčana, vysokoškolského pedagóga, lingvistu a zanieteného historika Juraja Hladkého by sme našli na túto úlohu najpovolanejšiu osobu. Isto by stálo za námahu priblížiť túto zaujímavú literárnu pamiatku s väzbou k Leopoldovu aj našej kultúrnej verejnosti.

Marián Kamenčík

A zasa sú tu Vianoce...

Keď som takto pred rokom písal vianočnú úvahu do nášho časopisu, trochu naivne som predpokladal, že tie ďalšie Vianoce už budú „normálne“. Že adventné obdobie bude zasa plné priateľských stretnutí s kolegami a študentmi, s vôňou horúcej medoviny na adventných trhoch a uvoľnenou atmosférou, v ktorej ešte síce dobiehame posledné resty pomaly sa končiaceho roka, ale cítime, že znova prichádza to výnimočné obdobie. My kresťania sme navyše ukrátení o spoločné slávenie eucharistie a nemôžeme tak využiť tento prostriedok ako súčasť našej prípravy na Vianoce. Pohľad na prázdne ulice a námestia našich miest v predvianočnom období ešte stále ostáva niečím zvláštnym a neprirodzeným. A tak sa zmietame v pocitoch niekde medzi namrzenosťou a hnevom na jednej strane a bez-

mu bol predložený k štúdiu a neskôr v spolupráci s Moravskou zemskou knihovnou v Brne ho aj pripravil na vydanie. Kniha obsahuje faksimile rukopisných básní a na protilahlej strane prepis textu a tiež varianty veršov, ktoré autor rekonštruoval po prepustení z väzby v roku 1960 spať, teda už bez zošita.

Zošit tvoria čierne spevnené dosky s línajkovými stranami uprostred. Je na ňom rukou napísané *Jan Zahradníček* z. č. 1870 – Verše –. Zošit mu povolilo veliteľstvo väznice Mírov v roku 1958 a po náhlom presune do Leopoldova 18. 10. 1958 si ho vzal so sebou. Leopoldovský zošit obsahuje 38 textov na 62 popísaných stranách a dá sa čítať rôznymi spôsobmi – ako ucelená básnická zbierka, ako zaujímavá textologická „štúdia“ i ako dokument doby so všetkými okolnosťami, ktoré sprevádzali jeho vznik, no najmä ako osobné vyznanie.

Pre našich susedov z Moravy a Česka je vydanie leopoldovského zošita významným literárnym počinom, no voľbou vydavateľa z Brna sa akoby obíšiel náš región. Preto by stálo určite za námahu pripraviť vydanie

radnosťou až zúfalstvom na strane druhej. Je tu ale jeden podstatný rozdiel medzi situáciou pred rokom a súčasnosťou. Kým pred rokom sme nemali efektívny prostriedok na vyslobodenie sa z pandémie, tento rok sme ho už mali priamo pred nosom. Nemuseli sme zaň nič platiť, stačilo investovať trochu času. Ale veľká časť nášho národa uverila klamstvám ľudí, ktorí v živote nič nedokázali, ich odbornosť sa opiera o absolvovanie vysokej školy života a svoje záujmy povýšili na najvyššiu hodnotu. Dali sme prednosť egoizmu a tento postoj sme si zdôvodnili výhovorkami typu: „Nemám dost informácií..., Nemám čas..., Bojím sa ihly...“ a podobnými nezmyslami.

Áno, vianočný čas si zaslúži posolstvo radosti a nádeje, ale Vianociam predchádza obdobie adventu a to je časom prípravy, za-

myslenia sa nad sebou samým a praktickejšie snahy začať robiť veci lepšie. Jednou z vlastností každej krízy, teda aj tej, ktorou prechádzame, je to, že dokáže z jednotlivcov aj spoločnosti ako celku vyplavovať to najlepšie, ale zároveň aj to najhoršie. Preto je ideálnym časom pravdivo sa pozrieť do zrkadla a povedať si, v čom je náš problém. Nie, nejde tu o nezmyselné jatrenie rán a sebačičovanie, ale o snahu pochopiť to, kde robíme chybu a prečo je naša spoločnosť taká rozdelená. Nedokážeme sa už často ani normálne porozprávať, niečo sa ešte navzájom počúvať. Samozrejme, že súčasný stav našej spoločnosti je komplexný problém, ktorý obsahuje množstvo viac či menej dôležitých faktorov. Ale jeden z koreňov tejto situácie celkom určite leží v strate našej empatie voči tým druhým, často slabším, a tým na okraji. Keď počujem alebo čítam argumentáciu mnohých ľudí, tak najčastejšie opakujúcim sa slovom v nej je slovo „ja“. „Ja to tak vidím. Ja sa nebudem nikomu prispôbovať. Ja som sám sebe pánom. Mňa (teda zasa ja) nezaujímá, aký to bude mať vplyv na vás ostatných.“ Prepadli sme sebestvu a egoizmu. Aj my kresťania sme v praxi prijali nietzscheovskú morálku, v ktorej slabší musí ustúpiť silnejšiemu. Morálku, v ktorej sa neobzeráme napravo a naľavo, ale šliapeme po svojich blížnych, len aby sme sa cítili komfortnejšie a príjemnejšie. A potom si s pocitom, akí sme dobrí ľudia alebo dokonca kresťania, pokojne sadneme k štedrovečernému stolu a tvárimo sa, že je všetko v poriadku.

Ale ten, ktorého príchod si v tomto čase pripomínáme, hovoril a najmä konal úplne inak. Evanjelista Marek zhrňa obsah Ježišovho evanjelia vetou: „Naplnil sa čas a priblížilo sa Božie kráľovstvo. Kajte sa a verte evanjeliu.“ Ježiš nám však nikde výslovne nehovorí, čo je tým Božím kráľovstvom. On len hovorí, že je blízko. Už jeho súčasníci si pod Božím kráľovstvom predstavovali rôzne veci. Farizeji v ňom videli dokonale naplnenie tóry, zelóti ho chápali ako politickú silu, apokalyptici dúfali v prí-

chod nového neba a novej zeme. Práve táto otvorenosť Ježišovho posolstva o Božom kráľovstve je príčinou, prečo je pre nás tento pojem tak ťažko pochopiteľný. Navyše, slovo kráľovstvo v nás vyvoláva predstavu podriadenosti, vyznieva autoritatívne a privádza k predstave potláčania ľudskej slobody. Ale pre vtedajšieho človeka židovského prostredia to bolo presne naopak. Božie kráľovstvo bolo spojené s nádejou, že sa na zemi uskutoční ideál spravodlivého vládcu. Spravodlivosť v predstavách orientálnych národov však nebola totožná s našou predstavou spravodlivosti, spočívajúcej v nestrannom posudzovaní a rozsúdení dvoch sporných strán (napr. spravodlivý rozsudok súdu). Orientálna predstava spravodlivosti spočívala najmä v pomoci bezmocným, slabým a chudobným a v ich ochrane. V konečnom dôsledku znamenal príchod Božieho kráľovstva uskutočnenie „šalomu“, pokoja medzi ľuďmi, medzi národmi a pokoja v celom kozme. Ježišovo posolstvo musí byť pochopené na horizonte túžby po pokoji, slobode, spravodlivosti a živote. Panovanie Boha prináša plné bytie človeka a spásu sveta, pretože jeho cieľom je oslobodenie človeka a zjednotenie rozptolenej skutočnosti. Toto je skutočné posolstvo Vianoc. Pravý pokoj, ktorý prichádza vtedy, keď sme schopní vidieť vo všetkom živom niečo, čo si bezpodmienečne zaslúži úctu a ochranu. Pokoj Vianoc nie je stavom, v ktorom máme dokonale uprataný dom, napečené vianočné pečivo a nakúpené darčeky. Je to pokoj úplne iného druhu. Kresťan je pokojný, pretože vie, že nakoniec vo všetkom predsa zvíťazí láska. Vie, že tým, ktorí milujú Boha, všetko slúži na dobré. Robí to, čo je v jeho silách, ale vie, že beh sveta môže meniť iba vtedy, ak mení sám seba. Kresťanský pokoj nemá nič spoločné s bezcitnosťou a s fanatizmom. Je skôr miestom božského pokoja v búrke, radosťou v smútku, odvahy v únave, tichosti v hukote vášní, sebaúcty v pokorení. Je znamením, že Pán je blízko.

Miroslav Karaba

Záhada nápisu na pamätníku

Štát samosprávam zvykne prispievať na údržbu vojenských pohrebísk alebo vojnových hrobov. Kedysi niekoľko takých ako pamiatka na vojakov prvej svetovej vojny, ktorí zahynuli v blízkosti vtedajšieho Mestečka alebo priamo v ňom, bolo umiestnených v zadnej časti cintorína na Hlohovskej ceste. Opatrené boli len malou kovovou hviezdou bez mena.

V roku 2020 mesto získalo dotáciu vo výške 2000 eur z rozpočtovej rezervy predsedu vlády Slovenskej republiky na opravu vojnových hrobov. Túto dotáciu mesto využilo na opravu pamätníka Jarolíma Gucmana. Drobné rekonštrukčné práce sa realizovali v novembri tohto roka a súviseli najmä s odstránením nečistôt, machov a lišajníkov z kamennej časti pomníka a obnovy písma na pamätnej tabuli s informáciami o Jarolímovi Gucmanovi. Máriu Kusú zaujalo, že tabuľa na pamätníku, na ktorom kedysi trónil kanón, však akoby pripisovala monument niekomu inému, pretože v texte sa uvádza, že bol postavený na pamiatku Jaroslava Gucmana. O vojnovom hrdinovi, najmladšom letcovi letky, ktorá sa okrem iného počas druhej svetovej vojny preslávila v bojoch o Ostravu, na sklonku svojho života napísal útlu knižočku Milan Piovarči. V nej sa letec takisto uvádza ako Jarolím. Mária Kusá s matrikárkou mestského úradu preto začali pátrať v starých matrikách a zistili, že letca, ktorý sa narodil 22. septembra 1921 v neďalekej Dolnej Strede, do knihy narodení zapísali ako Jarolína. Hoci zopár nositeľov mena Jarolín jestvuje, ide pravdepodobne len o chybný zápis, resp. variant mena Jarolím, ktoré sa nachádza aj v oficiálnom slovenskom kalendári (Jarolímovia meniny slávia 30. 9.). Prečo sa na tabuľu dostalo jeho meno v podobe Jaroslav, nevedno. Možno, preto, že letca doma pravdepodobne prezývali Jarko, čo je hypokoristická, teda domáca podoba najčastejšie mien Jaroslav a Jaromír, alebo z nejakých iných, možno aj ideologicky podfarbených dôvodov. Nech to už bolo akokoľvek, mená Jarolím a Jaroslav majú aj iný pôvod. Kým mená Jaroslav a Jaromír vznikli zo starého slova jarý s významom silný, mladý a sú to staré slovanské mená, meno Jarolím má iný pôvod – vzniklo ako domáca podoba mena Hieroným (z gréckeho mena Hieronymos – sväté meno) v českom jazykovom prostredí.

Pripomeňme, že pilot Jarolím Gucman zomrel ako 23-ročný po havárii jeho lietadla poškodeného nemeckou palbou, ktorým sa ešte usiloval núdzovo pristáť, pár dní pred koncom druhej svetovej vojny pri poľskom mestečku Rydułtowy. Palubného strelca jeho stroja sa podarilo zachrániť. Tragickú smrť tam takisto pripomína pamätník. Pamätníkov, ktorý pripomínajú jeho smrť, je však viacero. Jeden sa nachádza v sliezkej obci Hrabyně, ďalší v Opave, Českom Těšíne a napokon aj v Prahe 6.

J. Hladký

Ustúpi voda zo zákruty?

Voda stojaca na cestách v meste sa už viac ráz pretriasala aj na rokovaníach zastupiteľstva. Priebežne sa mesto usiluje tieto problémy riešiť v závislosti od lokality a ukazuje sa, že to bude výzva na viaceré roky osobitne na uliciach, kde tento problém nie je lokálny, ale týka sa celej lokality, resp. ulice. Stojaca voda osobitne v čase väčších dažďov či privalových búrok totiž dokáže niektoré ulice či ich časti doslova znepriechniť. Osobitne nebezpečné je to však na hlavnej ceste v zákrute oproti mestskému úradu. Stačí malá nepozornosť vodiča a môže sa tu stať tragická dopravná nehoda.

V roku 2020 mesto požiadalo Trnavský samosprávny kraj o opravu časti cesty III/1319 (Hlohovská cesta od poslednej rekonštrukcie po autobusovú zastávku na námestí, km 2,86 – 3,187), ktorá mala byť realizovaná v rozsahu odstránenia vrchných vrstiev asfaltu a následnej pokrývky cesty novou asfaltovou vrstvou. Cesta nadväzuje na okraj vozovky, priľahlé parkoviská a autobusové zastávky a technický stav jej prídlažby však nie je vyhovujúci. Preto mesto plánuje súčasne s rekonštrukciou časti cesty III/1319 realizovať súbežne aj opravu okraja vozovky, resp. napojenia na teleso cesty. „Mesto zároveň žiadalo o vybudovanie vsaku dažďovej vody v križovatke pred budovou mestského úradu, keďže existujúci vsak je nefunkčný, a počas dažďov pravidelne dochádza k zaplavovaniu cesty. Zákruta je neprejazdná a nebezpečná. V schválenom rozpočte Trnavského samosprávneho kraja na rok 2022 sú na túto rekonštrukciu vyčlenené finančné prostriedky a verím, že oprava sa budúci rok aj zrealizuje,“ dodala investičná referentka Kristína Bajtalová.

(jh, mk)

Mesto pracuje na zlepšovaní možností individuálnej výstavby

Možno sa vám to bude zdať neuveriteľné, ale naše mestečko, hoci je malé, ešte donedávna patrilo a možno ešte stále patrí k najhustejšie zastavaným mestám na Slovensku, resp. k mestám s najvyššou koncentráciou obyvateľov. Táto takmer neuveriteľná informácia súvisí s tým, že mesto nemá svoj historický kataster – pôvodné mestečko vzniklo len na pozemkoch vykúpených z katastrálnych území okolitých obcí, najmä starého Verešvára. Jeho intravilán bol v podstate až do začiatku 20. storočia nemenný. Napokon najpresnejšie to dokumentuje katastrálna mapa z konca 19. storočia. Leopoldov vtedy tvorili len námestie od Trolaskov po Strečanského ulicu a Bernolákova a Hollého ulica. Teda dokopy tri ulice. Vznik nových ulíc súvisí s mnohými faktormi. Leopoldov sa pomerne rýchlo zaľudňoval počas ďalších desaťročí vďaka rozvíjajúcej sa železničnej doprave, priemyselnej výrobe, per-

sonál väznice bol vystahovaný z areálu pevnosti. Vznikali tak nové domy, bytovky, činžia-ky. Dopyt po stavebných pozemkoch je veľký aj dnes a vedenie mesta aj poslanci mestského zastupiteľstva sa dlhodobo usilujú riešiť nepriaznivú situáciu s nedostatkom pozemkov na individuálnu bytovú výstavbu.

Už niekoľko rokov prebiehal pilotný a zdĺhavý proces komasácie pozemkov v niektorých lokalitách Leopoldova. Vďaka procesu, ktorý sa intenzívne začal používať v rámci osvietenských reforiem ešte v 18. storočí, sa kúsky pozemkov od rôznych drobných vlastníkov, na ktorých by bez komasácie nikdy nebolo možné začať stavať, spoja to jedného celku. V rámci neho tak vzniknú nové stavebné pozemky a naprojektuje sa usporiadanie verejného priestoru. V súčasnosti komasácia v Leopoldove prebiehala na Piešťanskej ulici a na Ulici Emila Skákalu. Aktuálne sa už uzavrelo verejné obstarávanie na projektanta, ktorý v lokalite navrhne všetko potrebné: usporiadanie a napojenie miestnych komunikácií, hlavné rozvody elektriny, vody, kanalizácie, plynu, verejného osvetlenia, rozhlasu a dátových rozvodov a takisto miesta pre zeleň či komunitný život. Mesto bude pracovať na tom, aby po dohotovení dokumentácií získalo príslušné povolenia pre stavby verejného priestoru. Úlohou je pripraviť priestor projekčne tak, aby budúci stavebníci vedeli na sieťové rozvody nadväzovať s projektmi prípojek rodinných domov.

Zatiaľ najnovším projektom, ktorý má pripraviť nové parcely na individuálnu výstavbu, rieši súkromný developer. Ide o priestor medzi cintorínom a Hviezdoslavovou ulicou, kde už je dokončené projektovanie miestnej komunikácie v rozsahu dobudovania časti ulice Hviezdoslavova. Jedným z cieľov popri rešpektovaní rôznych predpisov a vyhlášok je to, aby sa lokality príliš nezahusťovali, aby jednoducho zostával aj priestor pre bežný a komfortný život a takisto aby nekolabovala doprava a boli vytvorené možnosti na bezpečné parkovanie pri rastúcej tendencii motorizmu.

J. Hladký

Ivan Szabó sa opäť pozrel do bratislavských kroník

Svoju okrúhlu tridsiatu knihu napísal náš rodák a spisovateľ Ivan Szabó. Venoval sa rôznym témam ako novinár, keď pracoval v časopise Kamarát, v týždenníku Život a nie tak dávno sa pripomenul knihou Žaby na Trolaskoch, ktorú predstavil vo svojom rodisku – v Leopoldove. Po knihách o primášoch, o Bratislavskej lýre, strašidlách a ďalších témach sa v poslednom čase venuje najmä zaujímavostiam z dejín Bratislavy. Aj jeho najnovšia kniha sa venuje Bratislave a rôznym kuriozitám z 18. storočia. Ivan Szabó dlhé roky v Bratislave žije a je obyvateľom časti Dúbravka.

*** Ako ste vy ako Mestečan a dlhoročný reportér venujúci sa mnohým témam, dostali k príbehom o starej Bratislave?**

- Myslím, že je to celkom prirodzené. Keď bola druhá svetová vojna, chodil som do Bratislavy k mojej tete a strýkovi, ktorí bývali na hrade. Boli tam kasárne, ale aj služobné byty. Strýko bol zamestnaný ako civil pri vojakoch. Preto som tam chodil už ako 4- – 5-ročný. Zažil som tam vojenské poplachy a svetlomety nad Bratislavou. Akosi sa ma to tak dotklo a zapamätal som si to. Raz som bol služobne v Dominikánskej republike s nejakou cestovkou a tamojší majiteľ kancelárie čítal hrubú knihu. Spýtal som sa ho, čo to číta. Odpovedal, že sú to príbehy o Viedni. To bola pre mňa inšpirácia.

*** Väčšinou sú to príbehy s reálnym základom, ale je to zároveň priblíženie divákovi a čitateľovi, ktorý sa chce zoznámiť s históriou populárnou formou.**

- Udalosti oficiálne zachytia kronikári. Ale tam, kde je spomenuté niečo medzi riadkami, sa dá rozvinúť príbeh. Takéto rozprávanie je podstatou všetkých knížiek o Prešporku, čo som

napísal. Pokiaľ ide o aktuálnu knihu, teda príbehy Prešporka v 18. storočí, to bolo pre dnešnú Bratislavu zaujímavým obdobím. Mária Terézia nastúpila za panovníčku a k Prešporku mala silný vzťah. A popritom to bolo obdobie poznačené rozvojom stavebníctva, kultúry, divadelníctva a viacerých oblastí. Keď som sa pozeral na niektoré témy, o ktorých písali historici, našiel som viacero myšlienok a námetov. Zistil som, že do príbehov sa dajú vtlačiť aj veci napohľad banálneho charakteru. Napríklad, že starý Prešporok začínal deň pivom. Už deti dostávali na raňajky pivo, lebo to sa varilo doma. Dostali chleba a zapili ho pivom. Na obed sa pivo pilo v krčmách a večer zase v krčmách. Až vznikol jav známy ako Zvon lumpov – zvon v kostole kapucínov zazvonil a to bol signál, že vtedy sa muselo prestať predávať. Zatvorili sa vechy, hostince a musel byť

pokoj. No a prečo sa to pivo konzumovalo? Bolo to preto, že voda sa vtedy bežne neupravovala na pitnú, bolo v nej množstvo druhov baktérií, čo prinášalo isté riziká.

*** Prečo sa pilo práve pivo, keď Bratislava sa spájala práve s vinohradmi, vínom a vechami?**

- Táto konkurencia bola vždy a spočiatku sa pilo viac piva ako vína. Každý obyvateľ Prešporka mal svoj vinohrad a stávalo sa, že bola nadúroda hrozna, a teda dorobilo sa viac vína. A keď víno nemali kde skladovať, to staré vylievali.

*** Pripomeňme ďalšie vaše bratislavské knihy: Významné osobnosti starého Prešporka, Prešporsko-bratislavské historky, Prešporsko-bratislavské strašidlá, Príbehy zo starej Bratislavy. Z akých zdrojov čerpáte pri prerozprávaní takýchto príbehov?**

- O Bratislave je celý rad knížiek. Napríklad novinár z Pressburger Zeitung K. Benyovsky ešte v 20. – 30. rokoch zachytil žijúcich Prešpurákov. A je vydavateľstvo, ktoré pripravuje knižky venujúce sa histórii Bratislavy. Sú napoly odborné a napoly populárne. Ja sa odbornosti vyhýbam, pretože nie som historik, ale novinár. Chcem populárnym spôsobom primäť čitateľa, aby sa dozvedel niečo iné, čo inde nenájde. Napríklad pohľad na prešporských katov, ktorých sa v krčme každý štilil. Ale večer prišli za nimi domov a pýtali si, či nemajú pre šťastie kúsok povrazu, ktorým vešali zločincov. Ale kati mali aj iné práce: čistili kanály, záchody a napokon boli správcami bratislavských nevestincov. Na konci dnešnej Obchodnej ulice bol známy nevestinec, ktorý mal na starosti práve kat a jeho manželka udržiavala chod tohto zábavného podniku.

*** Vyberanie odrobiniek z histórie nie je uzavretou aktivitou. Táto kniha je tridsiata, takže isto budete pokračovať.**

- Keďže sme v takom pohnutom čase, ktorý žijeme v rámci covidu, uvedomil som si, že Prešporok prežil viacero epidémií Morových, cholerových, zemetrasenia... a uvedomil som si, že to je tematika, ktorú hodno knižne spracovať. Kniha je vlastne už napísaná, len sa čaká na vydanie. Napríklad aj tu sú tzv. morové stĺpy, ktorých výstavbou bohabojní obyvatelia ďakovali za to, že sa morová epidémia podarilo zlikvidovať. A tak sa postavil stĺp vďaka, venovaný zvyčajne Panne Márii, ktorý máme pri Kostole kapucínov alebo na Rybnom námestí. Našiel som starú fotografiu stĺpa, ktorý bol na námestí pri Redute. Tento stĺp bol poďakovaním za to, že zemetrasenie neurobilo veľké škody. Bol zasvätený sv. Jozefovi. Odrazu tento stĺp zmizol. Dopátral som sa, že v 70. rokoch mal istý sochár ten stĺp reštaurovať, ale zistilo sa, že už výrazne poškodený. Stĺp sa zlikvidoval a sochy, ktoré boli okolo, presunuli na iné miesta, napríklad ku kláštoru milosrdných do výklenku na bratislavskom Námestí SNP.

Text a foto Martin Jurčo

Vtáčie spoločenstvo mesta Leopoldov a jeho najbližšieho okolia

Štúdia Koncepcia zelene v meste Leopoldov, ktorú vypracovala TU vo Zvolene, resp. pracovníci na Fakulte ekológie a environmentalistiky na základe objednávky mesta Leopoldov v roku 2020, a tiež rôzne ďalšie podnety od širokej verejnosti ma podnietili k spracovaniu tohto článku, ktorého cieľom je poskytnúť čitateľom súhrnný obraz o hniezdiacom vtáctve, tak ako som ho získal počas mojej viacročnej praxe pri údržbe tunajšej zelene.

Významným podnetom na spracovanie tejto témy bola aj myšlienka zo začiatku roka 2021

Zoznam hniezdičov v Leopoldove a jeho najbližšom okolí			
1	Strnádka obyčajná (Emberiza citrinella)	26	Lastovička obyčajná (Hirundo rustica)
2	Kanárik poľný (Serinus serinus)	27	Škovránok poľný (Alauda arvensis)
3	Stehlik obyčajný (Carduelis carduelis)	28	Pipiška chochlatá (Galerida cristata)
4	Stehlik konôpka (Linaria cannabina)	29	Sýkorka veľká (Parus major)
5	Zelienka obyčajná (Chloris chloris)	30	Sýkorka belásá (Cyanistes caeruleus)
6	Trasochvost biely (Motacilla alba)	31	Straka obyčajná (Pica pica)
7	Vrabec poľný (Passer montanus)	32	Vlha obyčajná (Oriolus oriolus)
8	Vrabec domový (Passer domesticus)	33	Strakoš obyčajný (Lanius collurio)
9	Prhľaviar čiernohlavý (Saxicola rubicola)	34	Sokol myšiár (Falco tinnunculus)
10	Žltouchvost domový (Phoenicurus ochruros)	35	Žlna zelená (Picus viridis)
11	Slávik obyčajný (Luscinia megarhynchos)	36	Ďateľ veľký (Dendrocopos major)
12	Červienka obyčajná (Eritacus rubecula)	37	Ďateľ hnedkavý (Dendrocopos syriacus)
13	Muchár sivý (Muscicapa striata)	38	Dážďovník obyčajný (Apus apus)
14	Drozd plavý (Turdus philomelos)	39	Myšiarka ušatá (Asio otus)
15	Drozd évikotavý (Turdus pilaris)	40	Kukučka obyčajná (Cuculus canorus)
16	Drozd čierny (Turdus merula)	41	Hrdlička záhradná (Streptopelia decaocto)
17	Škorec obyčajný (Sturnus vulgaris)	42	Hrdlička poľná (Streptopelia turtur)
18	Brhlík obyčajný (Sitta europaea)	43	Holub hrivnák (Columba palumbus)
19	Penica obyčajná (Sylvia communis)	44	Holub skalný (Columba livia f. domestica)
20	Penica populavá (Sylvia curruca)	45	Bažant obyčajný (Phasianus colchicus)
21	Penica čiernohlavá (Sylvia atricapilla)	46	Prepelica poľná (Coturnix coturnix)
22	Sedmohlások obyčajný (Hippolais icterina)	47	Jarabica poľná (Perdix perdix)
23	Trsteniarik obyčajný (Acrocephalus palustris)	48	Kačica divá (Anas platyrhynchos)
24	Mlynárka dlhochvostá (Aegithalos caudatus)	49	Včelárík zlatý (Merops apiaster)
25	Beloritka obyčajná (Delichon urbicum)	50	Kuvik obyčajný (Athene noctua)

rozšíriť možnosti hniezdenia dutinovým hniezdičom výrobou a rozvešaním hniezdných búdok. Túto myšlienku sa nám podarilo aj zrealizovať na konci zimy a na jar a dnes už máme prvé výsledky aj z tejto akcie. Skôr ako vás s nimi zoznámim, povedzme si niečo o prírodných charakteristikách nášho mesta a regiónu, ktoré úzko súvisia s výskytom a rozšírením vtáctva.

Leopoldov leží v geomorfologickej oblasti Podunajská nížina, celok Podunajská pahorkatina, na nive medzi Váhom a Dudváhom. Rozprestiera sa na rovine s priemernou nadmorskou výškou 143 m n. m., s hodnotnými pôdami a ich adekvátnym poľnohospodárskym využitím. Podnebie je tu suché a teplé, s miernymi zimami. Blízkosť Váhu podmieňuje vysokú hladinu spodných vôd a od týchto všetkých faktorov sa odvíja aj vegetačný pokryv, teda druhové zloženie bylín, krov a drevín a práve od vegetácie sú priamo či nepriamo závislé aj ostatné biotické zložky, z ktorých jednou je vtáctvo. V našom prípade ide o vtáctvo synantropné, teda žijúce v tesnej blízkosti človeka, na jeho stavbách, technologických objektoch, v záhradách, na poliach a v priemyselných areáloch.

V nasledujúcej tabuľke predkladám čitateľom overené údaje, tak ako som ich získal pri častých pochôdzkach mimo pracovných hodín, ale veľa zaujímavých údajov som získal aj počas výkonu svojej práce.

Bežné aj menej známe druhy

Medzi hniezdiče, ktoré najvýraznejšie

dokresľujú tunajšiu avifaunu, patrí holub skalný, resp. jeho domestikovaná a zdivočená forma. Niekoľko stovák jedincov tvoriace spoločenstvo osídľuje budovy a technológie v areáli liehovarnického závodu. Ďalšie hniezdia na povalech a prístupných priestoroch železničných stavieb či starých bytoviek. Holub hrivnák sa v posledných desaťročiach intenzívne rozširuje všeobecne v mestských aglomeráciách a z pôvodne plachého lesného druhu sa časom stal náš najbližší sused. V parku na Námestí sv. Ignáca, na mohutných javoroch cukrových hniezdi takmer formou kolónií. V jednom prípade bolo až 5 osídlených hniezd na jednom strome! Z holubovitých sa aj s hrdličkou záhradnou stretneme pomerne často. Z drobnejších druhov sú veľmi známe belorítky a lastovičky, premnožené škorce osídľujúce každú vhodnejšiu dutinu krmia svoje mláďatá prevažne hmyzom a až v jesennom období, po vyhniezdení, sa špecializujú na ovocie a hrozno v záhradách. Z datlovitých sú tu výrazná žltá zelená, strakatý datel veľký a hnedkavý. Jedným z najbežnejších druhov je drozd čierny, ktorý si hniezda stavia hlavne v kroví a na nízkych stromoch. Drozd čvíkotavý má v Leopoldove dve malé oddelené kolónie, jednu na cintoríne a druhú na mohutných topoľoch na futbalovom štadióne. Do intravilánu preniká aj drozd plavý, pôvodne tiež lesný druh. Hlavne pre školskú mládež sú sympatické sýkorky – veľká a belasá, ktoré sú v hniezdnom období nenápadné, no o to viac ich spoznáваме v zimnom období na krmidlách spoločne so stehlíkmi, zelenkami, strnádkami či glegzami.

Registrujeme aj exotické druhy

Príchod jari do našich končín okrem spievajúcich drozdov čiernych na strechách oznamujú škvránky svojím trilkom nad poľami a lúkami. Pipíšky sa zase radšej držia popri hradských a poľných cestách. Polia sú domovom aj bažantovi obyčajnému a prepelici poľnej. Dokonca na rumoviskách pri cintoríne donedávna hniezdila aj nesmierne vzácna jarabica poľná. Začiatok leta ohlasuje sedmohlások, ale hlavne kukučka. Z dravcov tu hniezdia sokoly myšiare a na mohutnejších stromoch v remízkach, ďalej od mesta, aj myšiak hôrny. Za potravou zalietajú do záhrad jastraby krahulce, ktoré lovia spomedzi malých spevavcov hlavne vrabce domové a poľné, taktiež veľmi bežné, no pomaly už ubúdajúce druhy. Za teplých májových večerov a nocí môžeme počuť melancholický spev slávikov, vychádzajúci z hustých krovísk v blízkosti mesta. Leopoldov má šťastie na exotické druhy – včelárika zlatého, ktorý hniezdi na opevnení väznice, a dudka chochlatého, v minulosti osídľujúcehovažiny, dnes už len ojedinele zahniezdi v blízkosti záhradkárskej osady.

V nočných hodinách pozorný poslucháč môže zaregistrovať kuvikanie našej malej sovičky kuvika obyčajného alebo tem-

né monotónne húkanie myšiarky ušatej, ktorá je nám známejšia v zimných mesiacoch, keď tvorí skupiny až niekoľko desiatok jedincov na vybraných nocoviskách najčastejšie v hustých ihličnatých stromoch.

Kto osídlil vtáčie búdky v meste?

Ako som už spomenul, v marci sa nám podarilo rozvešať 51 búdok v týchto lokalitách: 5 ks za starou školou, 15 ks na Námestí sv. Ignáca, 10 v Novom parku, 15 ks na cintoríne, 3 ks v areáli futbalového tréningového ihriska a 3 ks v materskej škôlke. Všetky majú zhodné rozmery 300 x 170 x 170mm a priemer letáča 35 mm. Z nich 24 sme rozvešali na ihličnaté stromy (smrek, borovice, jedle) a 27 na listnaté (lipy, brezy, javory) v rôznych výškach (4 až 8 m) v orientácii letáčov na J, JV, JZ a Z. Napriek neskorému termínu rozvešievania (1. marca tohto roka) bola obsadenosť búdok prekvapujúco vysoká, čo svedčí o nedostatku hniezdnych príležitostí pre dutinové hniezdiče. Z 51 búdok sme v 24 našli pozostatky hniezdzenia (trus, uhynuté mláďatá, neoplodnené vajčká). V ôsmich prípadoch v nich zahniezdila sýkorka veľká, v šiestich vrabec poľný, v štyroch vrabec domový, v štyroch škorec lesklý a drozd čvrtkotavý 1x (hniezdo postavené na strieške) a sýkorka belasá 1x. V ďalších 4 búdkach boli postavené, ale nepoužité hniezda a v ďalších 8, v Novom parku, nocovali daťle (pravdepodobne), ktoré takýmto spôsobom nedovoľovali hlavne sýkorkám usídlieť sa tu.

Ako vyrobiť a osadiť búdku

Na záver chcem zdôrazniť niekoľko zásad správnej výroby a rozvešievania umelých hniezdnych dutín (búdok):

1. Každý dutinový hniezdič má špecifické nároky na rozmery búdok a letáča (vletového otvoru). Pri výrobe je nutné si správne rozmery vyhľadať a výrobu im podriadiť.
2. Steny búdky musia k sebe tesne doliehať, aby škármi neprechádzalo svetlo. Hniezdiče ich tak ochotnejšie prijímajú.
3. Strieška musí byť tiež vodotesná, aby do búdok nezatekala dažďová voda a musí byť otvárateľná (skrutky, drôt...) kvôli každoročnej kontrole a čisteniu.
4. Na dno búdky nasypeme za hrst hrubých pilín, ktoré izolujú dno búdky a sú podkladom vajčiek pre druhy, ktoré si hniezda nestavajú (kladú vajčká na holú podložku).
5. Vnútrojšok stien by mal byť drsný, nehobľovaný, kvôli ľahšiemu zachytávaniu a pohybu obyvateľov búdky.
6. Vonkajšie steny, naopak, musia byť hladké, hobľované a najlepšie natreté neutrálnou farbou (zelená, hnedá...) či namorené pre dlhšiu trvanlivosť.
7. Na strom sa búdky pripevňujú viacerými spôsobmi, najlepšie však neinvazívne (vôbec, alebo čo najmenej poškodiť kmeň či konár dreviny, na ktorú búdku umiestňujeme). Najlepším je šponovací drôt – 2-3 mm hrubý, podložený drevenými kolíčkami po obvode kmeňa, aby v priebehu rokov drôt nezarástol do dreva.
8. Pod vletový otvor (letáč) neumiestňujeme bielečko. Vtáky ho nepotrebujú, naopak, umožňujú predátorom (kuna, mačka...) ľahšie sa dostať k mláďatám.
9. Najlepším smerom umiestňovania letáča voči svetovým stranám je juh (J) a jeho modifikácie (JV, JZ, popr. V, Z), nikdy nie sever (S), odkiaľ najčastejšie fúka studený vietor a búdky sú odvrátené od slnka.
10. Búdky každoročne po hniezdnej sezóne, nie v priebehu hniezdzenia, kontrolujeme a čistíme od hniezdnych zvyškov, uhynutých mláďat, neoplodnených vajec, trusu, aby sme ich tak zbavili nepríjemného hmyzu a roztočov.

Keď dodržíme týchto 10 jednoduchých zásad určite sa na jar dočkáme nových vtáčích obyvateľov a niekedy nielen ich. Búdky totiž zriedkavo osídľujú aj netopiere či ryšavky alebo plchy.

Naši folkloristi počas roka intenzívne pracovali – napriek pandémie

Klub slovenského folklóru Mestečko Leopoldov mal napriek problémom s obmedzeniami kultúrnych podujatí a protipandemickými opatreniami celý rad zaujímavých aktivít. Ako nás informoval vedúci klubu Milan Klačko, výhodou bolo, že sa podarilo zorganizovať tradičné podujatia v Leopoldove a okolí. Niektoré sme si s ním aj zrekapitulovali.

Po dlhšej prestávke sa prvé podujatie uskutočnilo v auguste. Predstavili sa pri varení verešvárskych gulášov. Členovia klubu vytvárali počas akcie výbornú atmosféru s folklórnym nádychom. „K našim slovenským ľudovým piesňam sa pridávali hlavne Slováci z obce Pivnica z Vojvodiny zo Srbska. Družba Leopoldov – Pivnica mala v Leopoldove dlhodobú tradíciu v rámci športu – futbalu. Oficiálne bola v Leopoldove zrušená a pokračuje s obcou Červeník. Kontakty s nimi sa však i naďalej udržujú. Výborný guláš nášho harmonikára Jančího, folklórna atmosféra, a početná účasť utužili náš kolektív,“ pripomína Milan Klačko. Krátko nato sa predstavili premiérovým programom V tom Mestečku pri mesáčku na ARTpódii pri Zvonici. V scénickom pásme z oblasti vlastného regiónu a okolia sa striedali tanečné motívy z trnavskej roviny ako čardáš, polka a sotýš. Humorné slovo o víne, spevy o víne, piesne súvisiace s Mestečkom s úpravou textu mali u publika výbornú odozvu. V závere programu zaujala pieseň V tom Mestečku pri mesáčku, ktorú spievali všetci účinkujúci.

Za veľkého potlesku odchádzali zo scény. V scénickom pásme sa účinkujúci premiestnili do podvečerného Mestečka plného spevu, žartovného slova, tancov mladšej i staršej generácie. „Členovia klubu vo veľmi zložitých priestorových i finančných podmienkach nacvičili nový program v krátkom čase. Intenzívne stretávanie sa na skúškach zocelilo kolektív a dosiahli sme veľký úspech na premiérovej účasti na slávnostiach v Červeníku,“ hovorí Milan Klačko. Aj na našich hodoch sa predstavili spomínaným programom V Amerike som zvandroval. V úvode celého programu vystúpili sólisti klubu. „Scénické pásmo V Amerike som zvandroval z oblasti regiónov východného Slovenska s výbornou choreografiou, bolo plné dynamiky a temperamentu. V pásme sa striedali karičkové motívy, čerkané, čapáše, krúživé tance, čardáše, žartovné humorné slovo, spevy,“ hovorí Milan Klačko. V programe sa účinkujúci premiestnili z Americkej krčmy na valal. Na záver programu sa pridali do tanca a spevu všetci účinkujúci v časti zvanej haravara. Program sa uskutočnil za nepriaznivého daždi-

vého počasia, no i napriek tomu bol odmenený búrlivým potleskom divákov. Pre neutíchnúci aplauz sa záver programu dvakrát opakoval.

V septembri sa folkloristi predstavili na podujatí Šulekovská harmonika. Predstavili sa časťou programu V Amerike som zvandroval. „Naše vystúpenie v závere tradičného podujatia v teplom jesennom počasí bolo veľmi pekné, dynamické, plné temperamentu a radosti z tanca a spevu. Môžeme povedať, že Mestečani v Beresege asfalt zedrali a vyslúžili si dlhotrvajúci potlesk prítomných, dokonca aj standing ovation. Záverečná časť nášho vystúpenia bola viackrát opakovaná. V programe podujatia vystúpili samostatne aj naši harmonikári – Ivan a Ľuboš Slávikovci, s ktorými si s radosťou zaspievala Gitka Bayerová. Ivan Slávik a pani Gitka patria medzi našich najstarších folkloristov. Parádne im to hrá a spieva aj vo veku 81 a 83 rokov. Na záver programu si všetci harmonikári, spolu s obecenstvom, s radosťou a v dobrej nálade, zahrali a zaspievali veľa ľudových piesní,“ spomína na príjemné jesenné stretnutie Milan Klačko. Členovia klubu začiatkom októbra strávili na sústredení a cvičení nového programu na Duchonke v penzióne Jazmín. Počas týchto dní cvičili viacfázovo, prepotili tričká a oživovali svoj bohatý program.

Na skúškach Klubu sa stretávajú, nacvičujú tance a piesne spoločne mládež, stredná generácia i folkloristi v seniorskom veku. Záujem, disciplína a nadšenie pre ľudové tance a piesne boli veľkým predpokladom na úspechy nielen na spomínaných podujatiach. Pripomeňme, že mnohé tieto vystúpenia by sa neuskutočnili nebyť partnerov klubu, ktorí prispievajú na ich činnosť (Mesto Leopoldov, Trnavský samosprávny kraj, Nadácia Jána Korca, Coop Jednota Trnava, Javys, Klaspol, PD Jaslovské Bohunice, Autodoprava Siebenstich, SDT Slovák a Aukčný dom). Klub slovenského folklóru Mestečko Leopoldov stále hľadá nových členov. Ako pripomenul Milan Klačko, nadšencov folklóru, ktorí sa chcú aj aktívne rozvíjať v tejto oblasti, tých nie je nikdy dosť. Stačí si kliknúť na webovú stránku klubu a kontaktovať sa. O tom, že sa mestečským folkloristom darí, svedčia pozitívne ohlasy na vystúpeniach i pozitívne reakcie na internetovej stránke.

Martin Jurčo, foto ksf

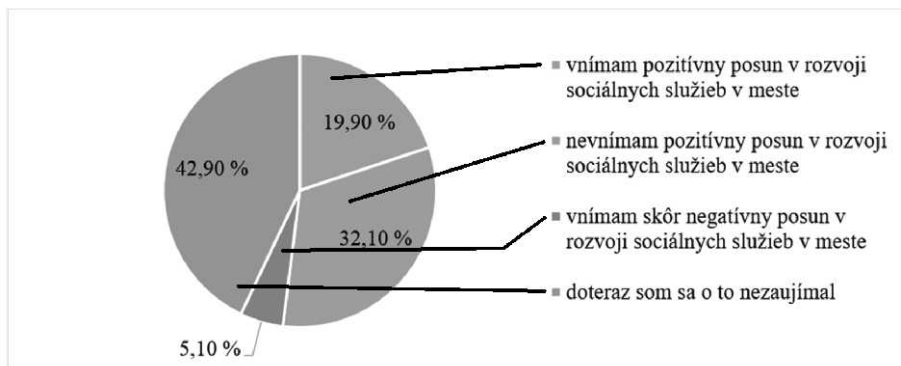
Mesto má nový komunitný plán sociálnych služieb

Poslanci mestského zastupiteľstva schválili nový Komunitný plán sociálnych služieb na roky 2021 až 2026. Ide o základný programový dokument, ktorý definuje a určuje ciele a smerovanie komunálnej politiky mesta v oblasti sociálnych služieb. Jeho cieľom je vytvoriť efektívny, transparentný, dostupný a kvalitný nástroj na plánovanie, riadenie a poskytovanie sociálnych služieb v jeho územnom obvode, ktorý bude zohľadňovať potreby obyvateľov a možnosti mesta Leopoldov.

Kolko nás je a akí sme mladí/starí

Komunitný plán okrem administratívnych častí, kde sa hovorí o postupe tvorby tohto dokumentu, informuje aj o zaujímavých údajoch v súvislosti s naším mestom. Prirodzene, plán pracuje aj s počtom obyvateľov, ktorých na konci roka 2020 bolo 3 969 (1970 mužov a 1999 žien). Z hľadiska počtu obyvateľov Leopoldov v posledných rokoch zaznamenáva kolidávý trend. Pokles počtu obyvateľov nie je až také dramatický, ako by sa mohlo očakávať. Za posledných 10 rokov klesol počet obyvateľov o 102 (pokles o -2,51 %). Je to spôsobené tým, že počet živonarodených osôb v meste v uplynulej dekáde postupne rástol a prevyšoval počet zomrelých (okrem rokov 2015, 2017 a 2019). Horšie ukazovatele mesto zaznamenalo v rámci prirodzenej mobility obyvateľov, keďže v poslednej dekáde bol počet od-

Ako vnímate rozvoj sociálnych služieb v Leopoldove? (vyberte jednu odpoveď)

sťahovaných ľudí vyšší ako počet tých, ktorí sa do Leopoldova prisťahovali. Z hľadiska vekového zloženia obyvateľov je v meste 69 % občanov v produktívnom veku (15 – 65 rokov), 14 % v predproduktívnom veku (0 – 14 rokov) a 18 % v poproduktívnom veku (nad 65 rokov).

Aké sociálne služby poskytuje mesto Leopoldov?

Mesto Leopoldov poskytuje v rámci sociálnych služieb opatrovateľskú službu v domácnosti, ktorá je určená pre ťažko zdravotne postihnutých občanov, občanov s nepriaznivým zdravotným stavom alebo pre občanov, ktorí dovŕšili dôchodkový vek. Využívanie tejto možnosti má v ostatných rokoch mierne stúpajúcu tendenciu. Od roku 2010 mesto využilo 3 až 5 opatrovateľiek podľa počtu klientov. V jednom roku sa opatrovatelky starali o 11 až 22 občanov. Uvedená služba je poskytovaná prostredníctvom Spoločného obecného úradu v Leopoldove pre obce, ktoré patria do okresu Hlohovec.

V spolupráci s poskytovateľom sociálnej služby Krajskou inovačnou rozvojovou agentúrou (ktorá spolupracuje s Asociáciou Samaritánov Slovenskej republiky) mesto Leopoldov zabezpečuje poskytovanie sociálnej služby SOS gombík. Ide o domáce tiesňové volanie s využitím telekomunikačných technológií. Účelom tejto služby je poskytnúť obyvateľom Leopoldova, ktorí žijú v domácnosti zväčša osamote a nachádzajú sa v núdzi alebo v situáciách ohrozujúcich ich život a bezpečnosť, možnosť vyvolať tiesňové volanie. Seniori si tak dokážu sami privolať pomoc v nevyhnutnom prípade jednoduchým stlačením gombíka na náramku.

Mesto ďalej požičiava občanom pomôcky a túto službu poskytuje v spolupráci so Združením miest a obcí Slovenska od roku 2010. Občanom mesta tak boli bezplatne poskytnuté vozíky na chodenie, invalidné vozíky pre dospelých, toaletné stoličky na koleskách a pod.

Mesto Leopoldov poskytuje svojim občanom sociálne dávky formou peňažnej alebo vecnej pomoci sociálne odkázaným občanom, ktorí sa ocitli v núdzi alebo v nepriaznivej sociálnej situácii. Jednorazová dávka je určená najmä na zabezpečenie nevyhnutného ošatenia, bielizne, obuvi, nevyhnutného vybavenia domácnosti a pod.

Čo trápi obyvateľov?

V rámci tvorby komunitného plánu sociálnych služieb pracovníčky mesta realizovali aj dotazníkový prieskum, na ktorom sa zúčastnilo 156 respondentov. Tí odpovedali na 21 otázok

k, ktoré sa zameriavali na spokojnosť obyvateľov so životom v meste, problémy, ktoré ich v súvislosti s naším mestom trápia, ale aj na to, čo im chýba v rámci sociálnych služieb.

Takmer 86 % respondentov (133 odpovedí) uviedlo, že život v Leopoldove hodnotia pozitívne (na otázku Ako sa celkovo cítite v Leopoldove? odpovedali, že sú určite spokojní alebo skôr spokojní). Skôr nespokojnými sa cíti 11,5 % opýtaných a možnosť určite nespokojný/á si v dotazníku vybralo 3,2 % opýtaných. 91 % respondentov plánuje v meste zostať bývať. Za najväčšie problémy v Leopoldove považujú najmä chýbajúce cyklochodníky, nedostatočné možnosti individuálnej bytovej výstavby a nedostatočné sociálne služby. V odpovediach sa ďalej objavovala slabá ponuka kultúrnych a športových podujatí, čistota a údržba mesta, ale aj problémy s dopravou a parkovaním.

Ďalšie otázky sa zameriavali na bodové hodnotenie jednotlivých oblastí života v meste Leopoldov prostredníctvom hodnotiacej stupnice od 1 do 5, pričom 1 je najlepšie hodnotenie a 5 najhoršie hodnotenie. Takmer všetky oblasti života v meste boli najviac hodnotené známkou 3. Pri celkovom pohľade tak môžeme povedať, že vo väčšine hodnotení prevažuje priemerná spokojnosť s jednotlivými oblasťami života v meste, čo je porovnateľné aj s prieskumom, ktorý bol organizovaný v roku 2018.

Za najväčší problém v sociálnej oblasti respondenti považujú chýbajúci denný stacionár, nasleduje absencia jasí, nedostatok opatrovateliek, nízka informovanosť, nedostatok voľných miest v škôlke či chýbajúci sociálny taxík. Pri získavaní informácií v sociálnej oblasti by sa väčšina opýtaných obrátila na úrady alebo by informácie hľadali na internete, ale aj u priateľov a rodiny či u známych, ktorí sa s podobným problémom už stretli. Väčšina respondentov v prieskume uprednostnila služby v domácom prostredí – opatrovatelku, osobného asistenta či príspevok na opatrovanie. V rámci otázky, ktorá zisťovala, aké služby v sociálnej oblasti by obyvatelia potrebovali, boli odpovede rôzne. Dominoval však denný stacionár a jasle. Okrem toho občanom chýba sociálny taxík, domov dôchodcov, opatrovateľská služba, rehabilitácie či fyzioterapia, navýšenie kapacity materskej školy a denný klub pre zdravotne postihnutých.

Cieľové skupiny, na ktoré by sa malo mesto v budúcnosti zamerať, sú podľa respondentov zapojených do dotazníkového prieskumu predovšetkým seniori. Nasledujú rodiny s malými deťmi, deti a mládež a dlhodobo choré osoby. Respondenti by ocenili výstavbu štartovacích bytov pre mladé rodiny, denný stacionár a jasle. Kompletný komunitný plán sociálnych služieb nájdete na stránke mesta v sekcii strategické dokumenty.

Prípravila Denisa Jarošková

Rok 2021 u seniorov z OZ Šanec

Stále sa skracujúce dni a dlhšie večery nám signalizujú, že rok 2021 speje ku koncu. Preto by sme radi zbilancovali činnosť nášho dôchodcovského združenia ZS Šanec. Pri zhnutí všetkých aktivít, ktoré sa nám podarilo zrealizovať za posledný rok, môže niekto zainteresovaný usúdiť, že to nie je žiadna sláva. Ale všetci veľmi dobre vieme, aká je už viac ako rok situácia u nás aj na celom svete. Epidémia zmenila životy nás všetkých, niektorých sa dotkla okrajovo, ale mnohým do života zasiahla významne.

Výrazne zasiahla aj činnosť našej organizácie. Ako najohrozenejšia skupina sme boli limitovaní viac ako ostatní, mnohí z nás na dlhý čas stratili takmer všetok sociálny kontakt. Napriek spomenutým okolnostiam sa nám podarilo minulý rok niektoré podujatia zorganizovať. Prvý polrok výrazne ovplyvnila nepriaznivá epidemiologická situácia. Nemohli sme zorganizovať ani výročnú schôdzu, preto sme ju presunuli až na september. Stretlo sa nás 120, mohli sme si spolu troška posedieť, poklebetiť a spoznať nové desiatkarky – p. Horskú, p. Šomplákovú a p. Žihlavskú. Aspoň maličkou kompenzáciou bolo jedno balenie vitamínu D pre každého člena a v auguste jednodňový zájazd na termálne kúpalisko v Dunajskej Strede. Počas celého roka sme nezabúdali na našich narodeninových oslávencoch. Každému, ktorý dosiahol okružie životné jubileum, sme poslali nákupnú poukážku na nákup potravín v hodnote 6 eur.

Ku koncu roka sme pre každého nášho člena zaobstarali aj magnéziové vitamíny na posilnenie imunity a malý darček. No a na záver sme potešili našich dôchodcov pekným vianočným pozdravom so želaním všetkého dobrého, hlavne pevného zdravia. Ani to pandemické máličko, čo sa nám v ostatnom roku podarilo urobiť pre našich členov, by sme nepripravili, keby sme nemali oporu vo vedení mesta a v zastupiteľstve. Ďakujeme im a želáme im rovnako ako aj našim členom a obyvateľom mesta pevné zdravie, šťastie a Božie požehnanie v roku 2022.

Michal Adamkovič

Od úteku väzňov uplynulo už 30 rokov

Už tridsať rokov uplynulo v novembri od vraždy piatich dozorcov v leopoldovskej väznici. Pri úteku väzňov z väzenia v Leopoldove zomreli dozorcovia František Svoboda, Marián Zenner, Igor Jošt, Milan Černý a Milan Galbavý. Najkrvavejší útek väzňov v slovenskej histórii sa odohral 23. novembra 1991, keď sa skupina väzňov rozhodla utiecť z leopoldovskej väznice, ktorá sa považovala za najprísnejšie stráženú nielen v časoch pred roka 1989. Väzni Ondrej Harvan, Dalibor Bajger, Tibor Polgári, Vladimír Duda, Miloš Uriga, Bartolomej Botoš a Václav Fedák plánovali útek od októbra toho roka.

Útek sa začal pri pravidelnom sčítaní väzňov, keď jeden z hlavných aktérov úteku Tibor Polgári (už známy aj zo vzbury v leopoldovskej väznici z marca 1990) požiadal dozorcú Františka Svobodu, aby mu otvoril mrežu, pretože chcel do schránky vhodiť list. Bola to len zámienka. Hneď ako dozorca mrežu otvoril, Polgári ho napadol. K nemu sa vzápätí pridal Miloš Uriga, ktorý Svobodu dobodal nožom. Ten na následky zraní na mieste zomrel. S Urigom a Polgárom sa do väzenskej kancelárie dostali aj ďalší aktéri úteku. V kancelárii brutálne zbili ďalších dvoch zamestnancov väzenia a dvoch dozorcov. Okradli ich o dva samopaly, štyri pištole a obliekli si ich uniformy. Už ozbrojení väzni prenikli k väzenskej bráne, kde zaútočili na strážcov, štyroch zavraždili a dvoch ťažko zranili. Jedného zo zranených dozorcov, Jozefa Snopeka, zobrali so sebou ako rukojemníka. Obetou besnenia utekajúcich väzňov sa stal aj jeden väzeň, ktorého zastrelil Polgári – podľa vlastného tvrdenia ho nemal rád.

Po opustení väznice sa utekajúci väzni ocitli najprv v uliciach Leopoldova, kde ukradli auto, a neskôr aj v Trnave. Podľa plánu sa chceli na autách dostať do Poľska a odtiaľ loďou do Austrálie. Polícia nasadila všetky sily, čo mala k dispozícii, vrátane špeciálneho komanda.

Vypátranie a následné chytenie nebezpečných väzňov trvalo 20 hodín. Pri zásahu komanda utrpel zranenie iba Polgári, ktorý sa chcel brániť strelbou z ukradnutého samopalu.

Výšetrovanie tejto udalosti bolo považované za jeden z najzávažnejších prípadov, ktorý riešili na vtedajšom Krajskom úrade vyšetrovania v Bratislave. Povedal niekdajší vyšetrovateľ a v súčasnosti obhajca Peter Vačok: „Vždy sme posudzovali prípady aj z hľadiska závažnosti. Jeden z najzávažnejších prípadov, ktorý sa realizoval na Krajskom úrade vyšetrova-

nia v Bratislave, bol útek väzňov z leopoldovskej väznice, ktorí pri ňom zabili piatich príslušníkov. Ďalší dvaja to prežili, ale museli veľmi tvrdo bojovať o život. Navyše tam bola ďalšia trestná činnosť vrátane násilnej.“ Polícií sa napokon podarilo vrahov zadržať. „Bol som vedúcim tímu. Realizovalo sa to na krajskom úrade vyšetrovania a vtedy, po podaní obžaloby, to riešil krajský súd. Odvolací súd bol potom Najvyšší súd SR,“ dodal. Vačok bol osobne zodpovedný za obhliadku miesta činu. Rovnako si dnes spomína na túto udalosť aj vtedajšia dozorová prokurátorka, súčasná členka Súdnej rady a emeritná sudkyňa Katarína Javorčíková: „Vtedy som mala spomienky čerstvejšie, ako je to dnes. V každom prípade vo mne to rezonuje ako jedna z najťažších káuz, ktorú som vo svojej profesionálnej kariére prokurátorky dozorovala. Zarezovala hlavne tou brutalitou a fatálnym následkom, ktorý malo zanedbanie alebo nezvládnutie dostatočnej pozornosti jedného z dozorcov v leopoldovskej väznici, pričom spustilo celú sériu veľmi brutálnych skutkov priamo v tejto väznici,“ povedala. Vraždu piatich príslušníkov väzenskej stráže považuje za vážne memento. „Myslím si, že naozaj treba zachovávať veľký balans jednak medzi tým, aby aj väzni, ktorí boli odsúdení za ťažké násilné trestné činy, mali primerané podmienky vo výkone trestu. Súčasne musí to byť nastavené tak, aby bol väzenský personál dostatočne chránený, aby sa nič také už v našich väzniciach nemohlo stať,“ zdôraznila.

Na začiatku februára 1993 bol vynesený nad väzňami rozsudok. Krajský súd v Bratislave odsúdil na doživotný trest Harvana, Polgáriho a Urigu. Duda bol odsúdený na 13 rokov väzenia, Bajger a Fedák na 15 rokov a Botoš na 18 rokov. Harvan sa v roku 1993 v cele obešil. Fedáka pustili z väzenia v roku 2009 a Dudu v roku 2011. Bajgera prepustili v roku 2015. Následne prepustili aj Botoša. Aktuálne si tresty odpykávajú len Polgári a Uriga.

Pred administratívnou budovou ZVJS je pamätná tabuľa na zavraždených príslušníkoch a pri okrúhlym výročí sa tam uskutočnila aj pietna spomienka za účasti generálneho riaditeľa Zboru väzenskej a justičnej stráže Róberta Mudrončeka a ministerky spravodlivosti Márie Kolíkovéj. Spomienka sa pre protipandemické opatrenia uskutočnila v komornom duchu.

(maju, foto jh)

Väzeň napadol väžňa

Pre obzvlášť závažný zločin vraždy v štádiu pokusu je trestne stíhaný 22-ročný muž z okresu Hlohovec, ktorý vo výkone trestu napadol 26-ročného muža. Obaja si odpykávajú trest odňatia slobody vo väznici v Leopoldove a sú spoluväzňami v jednej cele. V dokonaní vraždy zabránil útočníkovi ďalší väzeň. Informovala o tom krajská policajná hovorkyňa v Trnave Mária Linkešová.

„Vo väzenskej cele mal v nočných hodinách útočník viackrát udrieť muža do hlavy kovovým stolíkom. Napadnutý muž skončil s viacerými ťažkými zraneniami v nemocnici pre odsúdených v Trenčíne. Podľa prvotných informácií mali mať muži medzi sebou spory a dokonca sa mal útočník väzňovi vyhrážať zabitím,“ opísala hovorkyňa krajskej polície. Policajný výjazd s vyšetrovateľom vykonal obhliadku miesta činu a na mieste zaistili viaceré biologické stopy a záznamy z väznice. V súčasnosti sa vykonávajú procesné úkony tak, aby osoba bola v čo najkratšom čase na základe dôkazov obvinená. Zároveň so spisom prokurátorovi predložia aj návrh, aby bol podozrivý muž obmedzený na slobode vo výkone trestu. *„Vo väznici si odpykával trest za zneužitie platobnej karty. Vo výkone si mal pritom posediť do októbra 2022. Za úmyselný, obzvlášť závažný zločin mu teraz môže hroziť strata slobody na 15 až 20 rokov,“* doplnila Linkešová.

(maju)

Zvýšte opatrnosť a noste reflexné prvky

S predlžujúcou sa tmou či rannými hmlami prichádza počas jesene a zimy častejšie k stretom medzi autami a chodcami. Skôr sa stmieva, cesty sú mokré, šmyklavé a nezriedka je na nich popadané lístie. Opatrnejší by mali byť nielen vodiči, ale aj chodci, najmä skôr narodení. Myslieť by mali aj na to, že tmavé oblečenie je možno praktické, ale môže byť aj nebezpečné. Preto je vhodné ho doplniť reflexnými prvkami. Pre vodiča nie je nič horšie ako kombinácia skorej tmy, dažďa a tmavého oblečenia chodca.

Za posledných päť rokov evidujú trnavskí krajskí policajti hneď niekoľko dopravných nehôd – kolízie auta a chodca. Udiali sa práve v takomto zimnom období a došlo pri nich k stretu medzi motorovým vozidlom a chodcom. Vinníkmi sú neraz chodci, ktorí v tmavom oblečení prechádzajú cez vozovku alebo cez priechod pre chodcov. Z analýzy týchto dopravných nehôd vyplýva, že najčastejšou príčinou bola nepozornosť vodiča alebo chodca, prípadne nedodržanie dopravných predpisov. Tieto príčiny sú nezriedka kombinované s tmavým oblečením chodcov bez reflexných prvkov, sťaženými poveternostnými podmienkami či chýbajúcim verejným osvetlením. Správne umiestnené reflexné prvky žiaria do diaľky a šoféri i cyklisti vedia o chodcovi vzdialenom aj 200 metrov. Preto je veľmi dôležité, aby boli chodci na ceste viditeľní.

Odporúčania polície:

- chodec musí byť za zníženej viditeľnosti v premávke videný, musí mať na sebe reflexný prvok,
- pri prechádzaní cez cestu je chodec povinný použiť prednostne priechod pre chodcov
- chodec nesmie vstúpiť na vozovku, ak z jazdy prichádzajúceho vozidla je zrejmé, že chodec môže ohroziť svoju vlastnú bezpečnosť,
- vstúpiť na vozovku môže len vtedy, ak skontroluje situáciu na ceste,
- chodec nesmie vstupovať na vozovku spomedzi zaparkovaných motorových vozidiel, ktoré znemožňujú výhľad.

(maju)

Pohľad na jesennú časť sezóny a výhliadky našich futbalových mužstiev

Po celkom dobrom úvode jesennej časti začali mužstvo MTK trápiť zranenia či výpadky hráčov kvôli iným povinnostiam. Pred sezónou odišli z kádra Peter Čeliga a Patrik Prosnan, ktorým sa skončilo hostovanie z Veľkých Kostolian. Jozef Beko posilnil Kľačany, no v Leopoldove sa poslednú sezónu do futbalového diania už nezapájal. Prišiel Andrej Adamík z Dolného Trhovišťa, zo susedného Červeníka sa vrátil Branislav Krajčovič a pribudol aj Dominik Chmúra, ktorý študoval v Brne, kde zároveň hrával za Moravskú Sláviu Brno. V mužstve „ostaršili“ z dorastu brankára Matúša Malovca a Adama Škodu. Do zimnej prípravy by chceli v Leopoldove zapojiť viacero hráčov z dorasteneckej kategórie.

Leopoldov počas jesennej časti dosahuje kolísavé výsledky. *„Začali sme relatívne dobre, nemali sme výpadky v zostave a prvé štyri kolá boli dobré hlavne po hernej stránke,“* zhodnotil hrajúci tréner Stanislav Piovarči. Od zápasu s Cíferom sa však začali nabaľovať problémy. *„Prišli viaceré zranenia, absencie či už z dôvodu dovolenky, pracovných povinností, choroby a celý september, keď bolo najviac zápasov, sme lepili zostavu a chýbalo nám veľa hráčov, čo sa odzrkadlilo na výsledkoch,“* a dodal, že s tým súvisí aj slabšia tréningová morálka. *„V tomto období sme mali najväčšie problémy v defenzíve a viem, že so zraneniami bojovalo viacero mužstiev aj z dôvodu nahusteného programu.“*

Aktuálne medzi dlhodobo zranených hráčov patrí iba Adam Mičian, ktorého trápia svalové problémy už skoro dva mesiace a Matej Holan nezasiahol do posledných kôl kvôli problémom s trieslami. *„Postupne sa hra zlepšila, hlavne čo sa týka defenzívnej fázy aj s prechodom do útoku, ale najväčší problém nám v posledných štyroch zápasoch robilo zakončenie, kedy sme si vypracovali nespočetné množstvo šancí, ale dali sme iba.... góly a získali tri body,“* dodal Piovarči, ktorý je hrajúcim trénerom spolu s Lubošom Švestkom. O spokojnosti s výsledkami a umiestnením v tabuľke sa teda v mužstve nedá hovoriť. *„Nie sme spokojní s umiestnením, pretože nevystihuje potenciál mužstva. Dovolím si tvrdiť, že za optimálnych podmienok má mužstvo až na prvú pätku,“* podotkol tréner, ktorý pod optimálnymi podmienkami myslí kompletný káder a lepšiu účasť na tréningoch. Aj z týchto dôvodov sa cez zimnú prestávku budú v Leopoldove obzerať po posile. *„Pokúsime sa získať skúseného hráča, najlepšie útočníka. Nie je to však jednoduché, pretože v klube hráčov neplatíme, kým niektoré mužstvá áno. V týchto súťažiach to však nepokladám za dobrú cestu. Hráčom sa snažíme zabezpečiť dobré podmienky, či už na štadióne alebo po materiálnej stránke,*

keďže im prispievame na kopačky, cestovné a občerstvenie po zápasoch.“ Medzi atraktívne zápasy Leopoldova patria stretnutia so susedným Červeníkom a v tejto sezóne aj s neďalekými Madunicami, ktoré do súťaže pribudli ako nováčik. *„S nimi nám vôbec zápas nevyšiel po hernej ani mentálnej stránke, čoho výsledkom bola vysoká prehra 1:7 na domácom štadióne.“* Leopoldov však podľahol aj druhému no-

váčikovi z Kátloviec 6:3. Podľa trénera sa na tento zápas, ktorý sa hral v strede týždňa, hráči ledva zišli.

S nováčikmi súvisí aj navýšenie súťaže na osemnásť účastníkov, po odhlásení Pavlíc sa ich počet ustálil na sedemnástich. „Zápasov je veľa, niektoré mužstvá majú ešte aj stretnutia v rámci pohára, a práve tu sa odzrkadľujú už spomínané zranenia, s ktorými bojujú viaceré mužstvá. Navyše, mnohí nemajú ani široké kádre a tieto straty len ťažko nahrádzajú,“ vysvetlil Piovarči.

A aké sú ciele Leopoldova do najbližšieho obdobia? „Dúfam, že sa nám cez zimu podarí udržať káder pohromade, plus možno doplniť o jedného, dvoch hráčov, absolvovať dobrú zimnú prípravu aj so sústredením, ak nám to situácia dovolí a na jar sa posúvať v tabuľke vyššie a aj keď to možno vyznie ako klišé, dobrým herným prejavom prilákať fanúšikov na tribúny,“ uzavrel Piovarči. Začiatok zimnej prípravy je naplánovaný na 15. januára. „Boli by sme radi, keby sa nám podarilo udržať káder ktorý odohral jesennú časť súťaže. Pričom by sme ho chceli ešte doplniť dvomi až tromi hráčmi. Samozrejme plánujeme do prípravy zobrať aj našich dorastencov. Niektorí už s nami absolvovali tréningy a aj majstrovské zápasy (Malovec, Škoda Adam, Golány). Na tréningy budeme využívať hlavne vedľajšie ihrisko a nafukovaciu halu. Chceli by sme absolvovať krátke sústredenie (3-4 dni). V pláne je odohrať 5-6 prípravných zápasov, väčšinou na ihriskách s umelou trávou, pričom generálku na sezónu by sme chceli absolvovať na prírodnom ihrisku. Bol by som rád, keby sa nám podarilo pre chalanov vybaviť aspoň raz za dva týždne určitú formu regenerácie (sauna, výrivka, masáže), ktorá by nám pomohla znížiť riziko zranení, ktorých sme mali počas jesennej časti neúrekom. Pevne verím, že po absolvovaní kvalitnej zimnej prípravy sa budeme v jarnej časti prezentovať kvalitným a príťažlivým herným prejavom a posunieme sa v tabuľke o niekoľko priečok vyššie.“

VI. liga-MEVA SPORT-ObFZ TT

Tabuľka po jesennej časti

	Klub	Z	V	R	P	Skóre	B
1	OFK Majcichov	15	12	1	2	43 : 14	37
2	TJ Slovan Červeník	16	12	0	4	62 : 30	36
3	ŠK Cífer 1929	16	11	2	3	57 : 19	35
4	TJ Madunice	16	10	2	4	51 : 29	32
5	OFK Bučany	16	9	3	4	39 : 29	30
6	ŠK Slávia Zeleneč	16	9	0	7	45 : 24	27
7	TJ Družstevník Siladice	16	9	0	7	48 : 33	27
8	TJ Iskra - Horné Orešany	16	8	0	8	35 : 35	24
9	FK Krakovany	16	6	4	6	29 : 26	22
10	FK Biely Kostol	16	6	3	7	25 : 30	21
11	ŠK 2011	16	6	1	9	38 : 39	19
12	TJ FC Kátlovce	16	6	1	9	33 : 68	19
13	MTK Leopoldov	16	5	1	10	22 : 42	16
14	OFK - Drahovce	15	3	6	6	31 : 43	15
15	FK Voderady	16	4	1	11	33 : 62	13
16	OŠK Križovany nad Dudváhom	16	4	0	12	17 : 47	12
17	OŠK Zavar	16	2	1	13	16 : 54	7
18	OZ TJ Družstevník Pavlice (odstúpené)	0	0	0	0	0 : 0	0

Skvalitňujú podmienky pre futbal

Nielen pre hráčov, ale aj pre fanúšikov sa snaží klub skultúrníť prostredie futbalového areálu. V poslednom období prešla rekonštrukciou tribúna, na ktorú Leopoldov získal financie z dotácií zo Slovenského futbalového zväzu, Úradu vlády SR s taktiež dofinancovaním mesta. „Nakoľko bola celá tribúna robená ešte za starého režimu, tak potrebovala väčšiu investíciu. Celú krytú časť bolo potrebné vyrovnať, takže sa robila úprava schodov, následne sa osádzali rošty na plastové sedačky. Popri tribúne pribudli aj drevené lavičky na sedenie,“ vysvetlil tajomník klubu Jozef Krilek. Okrem toho pribudli lavičky aj okolo workoutového ihriska, ktoré je súčasťou futbalového štadióna.

Od minulého roka bola v klube naplánovaná aj oprava osvetlenia celej tréningovej plochy, ktorá sa nedávno dokončila. „Na stožiaroch boli vymenené elektrické rozvody aj svetelné zdroje. Chceli sme, aby hlavne muži mohli trénovať vo večerných hodinách, keďže mnohí chodia do práce a nie je možné tréningy absolvovať skôr. Vďaka tomuto osvetleniu môžeme hrať aj zápasy večer,“ pokračoval tajomník klubu. Vedľajšia hracia plocha je v Leopoldove na veľmi dobrej úrovni. „Podľa mnohých názorov je aj kvalitnejšia ako hlavná hracia plocha. Pred pár rokmi sme vybudovali automatické závlahy aj na tréningovom ihrisku a uchytilo sa aj bez toho, aby sme tomu výraznejšie pomohli, maximálne sa robil do-sev tráv. Toto ihrisko má lepšiu základ a podložie ako hlavná hracia plocha a keď naprší, lepšie dokáže vlahu vstrebať. Samozrejme, chce to pravidelnú údržbu, ako je už spomínané zavlažovanie a kosenie,“ dodal Jozef Krilek.

V areáli pribudla aj nová vstupná brána, ktorú je možné otvoriť pomocou aplikácie v mobile, či garáž vedľa nafukovacej haly, ktorá bude slúžiť na uskladnenie pomôcok pre hráčov a vretenovej kosačky, ktorú plánuje zakúpiť mesto. „Tento rok sa robí rekonštrukcia vodárničky, ktorá sa nachádza medzi vedľajším a hlavným ihriskom. Budova prešla rekonštrukciou strechy, boli vymenené okná a dvere, o čo sa pričínilo mesto. Nám ako klubu a podarilo sponzorský získať zdroje na zateplenie a fasádu budovy. Okrem toho sa robila revízia elektriny, pretože z vodárničky sa okrem automatických závlah spúšťa aj osvetlenie vedľajšieho ihriska.“

Leopoldov posledné zápasy nehrá doma, pretože úpravou prechádza aj hlavná hracia plocha. Jeden z domácich zápasov boli nútení odohrať na štadióne v Červeníku. „Objavila sa nám na ihrisku červená plazivá tráva približne na dvesto metroch štvorcových. Hospodár nás upozornil na to, že ak to nevyrežeme, rozšíri sa nám na celé ihrisko a zničí ho. Preto sme túto časť vyrezali a posadili nový koberec tráv, v čom nám finančne pomohlo mesto,

pretože ide o nákladný krok. Deti hrávali doma na vedľajšej hracej ploche, dorastencov a mužov sme sa snažili vyriešiť preložením zápasu k súperovi, alebo odohráť na inom štadióne,” vysvetlil tajomník.

Ani tu však plány klubu nekončia. V spolupráci s mestom je pripravená výmena opлотenia na vedľajšom ihrisku, kde je vízia prepojiť športový areál s oddychovou časťou mesta, ktorú tvorí Nový park. Ten vyrástol na mieste starého cintorína, a aj vďaka architektom, ktorí realizovali jeho rekonštrukciu a ktorí ho prihlásili do medzinárodnej súťaže, bol zaradený medzi 14 najúspešnejších projektov na medzinárodnej architektonickej súťaži BigMat International Architecture Award'21. Už v minulosti vyhral prestížne ocenenie v slovenskej súťaži architektúry CE-ZA-AR 2019 v kategórii Exteriér.

„Na tribúne máme problémy s holubmi a ich trusom. Preto chceme dať na strechu mechanické zabezpečenie, aby tam nechodili a pri tej príležitosti sme sa rozhodli, že celú strechu necháme vyčistiť, opraviť na nej chyby a natrieť ju. To by sa malo realizovať ešte tento rok,” pokračoval Krílek, ktorý doplnil, že kompletná rekonštrukcia budovy štadióna bola ukončená v roku 2016.

V Leopoldove sa zameriavajú aj na výchovu mládeže a v aktuálnej sezóne majú do súťaží prihlásené štyri družstvá (vrátane družstva dospelých). *„Vypadla nám kategória U15. Asi desať hráčov sa posunulo do dorastu a aj keď sme sa snažili o spojenie družstva s okolitými obcami, náš zámer sa nám nepodarilo naplniť. Predpokladám však, že v budúcej sezóne prihlásime aj tento piaty tím. Momentálne máme U9, kde je enormný záujem detí a tréner ich musí mať rozdelené na dve skupiny, pričom by bolo možné z tých najmenších vytvoriť aj samostatnú kategóriu U7. Potom sú to kategórie U13, U19 a muži,” uzavrel tajomník klubu.*

Veľká výmena v doraste

Keď už píšeme o doraste, pozrime sa, ako sa darilo v jesennej časti sezóny tomuto tímu (Dorast U19). Dorastenci začali letnú prípravu na jesennú časť 1. 7. Po výmene hráčov sa do nej zapojilo 18 chlapcov, počas sezóny pribudli ďalší traja. Vedno tak odišlo 8 hráčov (jeden je dlhodobo zranený) a zo žiackej kategórie do družstva prešlo 9 chlapcov. Hovorí tréner Ivan Blaško: *„V letnej príprave sme absolvovali 12 tréningových jednotiek, 1 turnaj a 2 prípravné zápasy. Na turnaji v Čhtelnici sme sa umiestnili na 2. mieste za 1 výhru, 1 prehru a v súťaži pokutových kopov sa stal víťaz Dominik Pekarovič z nášho mužstva. Na tomto turnaji za nás hrali ešte 4 končiaci chlapci. Prípravné zápasy s Bučanmi a Modrankou, ktoré sme prehrali, boli predzvestou, ako bude vyzeráť sezóna, ktorá nedopadla podľa našich predstáv. Veľkou mierou sa pod to podpísala veľká výmena hráčov, krátky čas na zohratie sa mužstva a, samozrejme, slabá tréningová a zápasová dochádzka. Sklamany som zo starších chlapcov, ktorí mali ísť mladým príkladom a mali byť ťahúnmi mužstva. Chlapci zo žiackej kategórie sa postupne zapracovali do mužstva a na tých, čo pravidelne trénovali, bol vidieť výkonnostný progres. Pevne verím, že zimnú prípravu aj jarnú časť sezóny všetci zoberú poctivo. Sezónu sme tak začali zle. Po prvých troch prehratých zápasoch sa výkony o niečo zlepšili. Dosiahli sme dve výhry a dve remízy a zlepšil sa aj herný prejav. Záver sezóny nám nevyšiel a preto sme v tabuľke pravdy na predposlednom mieste. Ale myslím si, že toto mužstvo má na viac a budeme to chcieť dokázať už v jarnej časti sezóny. Hlavne bude záležať na tom, ako chlapci pristúpia k tréningovému procesu. Teší nás, že nám traja chlapci nastupujú aj v zápasoch mužskej kategórie. Sú to brankár Matúš Malovec, hráči Adam Škoda, Milan Golány.“*

Štatistiku družstva tvorí 14 odohraných zápasov, 3 výhry, 9 prehíer a 2 remízy. Družstvo získalo 11 bodov a skóre 15:48.

A ako ďalej? Pokračuje Ivan Blaško: „Ak to pandémie dovolí, zimnú prípravu na jarnú časť sezóny 2021/2022 začneme 8. januára. V januári plánujeme tri tréningové jednotky za týždeň a vo februári a marci 2 tréningy za týždeň a jeden prípravný zápas. Veľmi by pomohlo, keby sa dalo koncom januára alebo začiatkom februára usporiadať futbalové sústredenie. V minulosti sa osvedčilo, čo sa prejavilo v majstrovských zápasoch. Po minulé roky sme sa pravidelne zúčastňovali halového turnaja U19 v Trnave, ale ten sa v budúcom roku neorganizuje. Preto uvažujeme o usporiadaní halového turnaja U19 v Leopoldove. Druhá časť sezóny sa nám začne 19. marca a pevne verím, že sa na ňu dobre pripravíme a dosiahneme lepšie výsledky. Na záver chcem poďakovať trénerovi brankárov Ľubomírovi Krajčovičovi a vedúcemu mužstva Martinovi Ješkovi za veľkú pomoc. A, samozrejme, mestu Leopoldov a klubu MTK za vytvorenie výborných futbalových podmienok.“

VI. liga-Dorast-U-19-sk.B-ObFZ TT

Tabuľka po jesennej časti

	Klub	Z	V	R	P	Skóre		B
1	ŠPORTOVÉ KLUBY BLAVA 1928	15	12	1	1	55	: 12	37
2	OŠK Šúrovce	16	12	1	1	39	: 11	37
3	OFK - Drahovce	16	4	5	5	20	: 22	17
4	ŠK 2011	16	4	4	6	19	: 19	16
5	MFK Vrbové	16	3	5	6	25	: 33	14
6	TJ Družstevník Chtelnica	16	3	4	7	17	: 26	13
7	MTK Leopoldov	16	3	2	9	15	: 48	11
8	TJ Družstevník Brestovany	16	2	4	8	17	: 36	10

Pohľad na to, ako sa darí mladším leopoldovským kádrom

Ako sa v jesennej časti darilo našim **mladším žiakom (U13)**, sme sa spýtali trénera Richarda Slováka: „Začalo trénovať 15 chalanov. Na tréningoch fakt makali a začalo sa to aj prejavovať v zápasoch. Keďže nepozerám na výsledky ani tabuľku, ale na hru a plnenie stanovených úloh, tak som s chalanmi na 100 % spokojný. Urobili obrovský výkonnostný a hlavne herný skok. Bavilo ma pozeráť sa na to, čo „stvárajú“ na ihrisku a čo si tam futbalovo „dovolia“. Po prestávke chceme pokračovať v tréningoch v hale, kde sa nám zlepšuje technika a všetky herné činnosti jednotlivca. Zápasy chalani odohrali s chutou a vždy naplno. Tréningy boli zamerané hlavne na herné činnosti jednotlivca (40 %) a prípravné hry, malé prípravné hry a vlastnú hru (60 %). Chceme sa podakovať trénerovi prípravky U9 Ivanovi Hegedúšovi za pomoc pri požičíavaní mladších hráčov. Chcem vyzdvihnúť chalanov aj individuálne: v bránke nám spoľahlivo kryl chrbát Timo Čírka, ktorý vždy v zápase chytí aspoň 3-4 góly a dokáže veľmi rázne dirigovať obranu. Rovnocenným partákom mu boli Marek Svička, Dominik Kamenár -kapitán mužstva a pilier obrany, cez ktorého ťažko súper prechádza a jeho strela zo strednej vzdialenosti má pozoruhodné parametre, Denis Gažovič - univerzal, ktorého vieme použiť všade na ihrisku s čuchom na góly a výbornou kľučkou, bratia Boris a Alex Vachanovci sa stali ťahúňmi mužstva, kde Boris plní veľmi dobre úlohu pri odoberaní lopty, ale má aj výborný ťah smerom dopredu, Alex sa ničoho a nikoho nebojí a nie je problém pre neho sa pustiť do dvoch-troch hráčov aj o hlavu vyšších a obísť ich. Bratia Max a Matin Levčíkovci sú ďalší, na ktorých sa spoliehame. Z Maxa vyrastie obranca, ktorého je veľmi ťažké obísť a súper si s ním nevie dobre rady. Naopak, jeho brat Matej veľmi motá súperovým obrancom hlavy a zobrať mu loptu je niekedy nemožné. Máme v tíme aj dve dievčatá - Adku Polačikovú a Viktoriu Vančovou. Keď sa naštartujú v zápase, tak sa chalanom vyrovnávajú a niekedy ich v bojovnosti aj tromfnú. Také naše dve motorové myšky. Veľký skok vo výkonnosti spravil Alex Majgot svojím poctivým prístupom v tréningu. Výborne sa ukazuje Nicolas Habiňák, ktorý platí na súpera svojou dravosťou a rýchlosťou a v poslednej dobe aj futbalovým premýšľaním. Určite budeme ešte počuť aj meno Rayen, ktorý je jeho bratom a už trénuje s nami. Vo výborného futbalistu určite vyrastie Jakub Miklovič, ktorého lapačka a futbalový rozum v tomto veku sú úžasné. Veľmi dobre sa ukazuje aj Samko Kralič, ktorý ako najmladší hráč v tíme nemá problém si zobrať loptu v zá-

IV. LIGA-MZ-U-13-SK.C-OBFZ TT

Tabuľka po jesennej časti

	Klub	Z	V	R	P	Skóre	B
1	TJ Slovan Červeník	8	7	1	0	46 : 2	22
2	TJ Družstevník Chtelnica	8	7	1	0	31 : 2	22
3	OFK - Drahovce	8	5	1	2	31 : 8	16
4	SPORTAcademy Hlohovec	8	4	1	3	24 : 21	13
5	OTJ - Banka	8	4	1	3	14 : 20	13
6	PFK Piešťany C	8	3	0	5	18 : 22	9
7	MFK Vrbové	8	2	1	5	20 : 42	7
8	MTK Leopoldov	8	1	0	7	16 : 38	3
9	TJ Družstevník Dechtice	8	0	0	8	3 : 48	0

pase pri pokutovom kope. Je veľmi vnímavý, učenlivý s veľkým zápalom pre futbal. Máme aj nových chalanov v mužstve, a to Andreja Dekana, ktorý popri futbale zvláda aj judo a veľmi dobrého chalana sme získali v podobe Janka Klotona, ktorý sa poctivým tréningom zaradil do mužstva. Ďalším je Tomáš Krajčovič, ktorý z abecedy futbalu U13 ovláda všetko. Mrzia ma zdravotné problémy Miška Durdyho, ale keď bol fit, tak bolo na neho radosť pozerať, hlavne na obchádzanie súpera a jeho strelecký potenciál. Všetci sa tešíme na ďalšie tréningy a zápasy v roku 2022.“

Napokon ešte spomeňme, ako sa darilo najmladším družstvám MTK. Prípravka U9 odohrala sedem súťažných zápasov. „Päťkrát sa nám podarilo vyhrať, dva razy sme prehrali. S chlapcami sme trénovali 2-krát za týždeň. Najlepší strelec je Martin Levčík a David Hromada je druhý najlepší strelec. Skončili sme na 2. mieste so skóre 45:17,“ hovorí tréner družstva Ivan Hegedúš.

Rovnako často trénovali aj chlapci z predprípravky U7, zatiaľ však súťažné zápasy nehrali – 5-6-ročné deti futbal ešte len spoznávajú.

Pripravili Martina Radošovská, Jozef Krilek a Juraj Hladký.

PRÍPRAVKA-U09-SK.A-OBFZ TT

Tabuľka po jesennej časti

	Klub	Z	V	R	P	Skóre		B
1	TJ Družstevník Špačince	7	5	0	2	52	: 17	15
2	MTK Leopoldov	7	5	0	2	45	: 17	15
3	OFK Bučany B	7	5	0	2	39	: 22	15
4	PFK Piešťany B	7	5	0	2	41	: 42	15
5	OTJ - Banka	7	3	1	3	14	: 14	10
6	ŠPORTOVÉ KLUBY BLAVA 1928	7	2	1	4	35	: 27	7
7	TJ Družstevník Veľké Kostoľany	7	1	2	4	23	: 45	5
8	FC Spartak Trnava	7	0	0	7	16	: 81	0

Šachová partia pre zábavu i poučenie

Biely: **Pavol Bohunický**

Čierny: **Pavol Nemec**

Turnaj: 5. liga TT-HC-PN

Dátum: 18. 1. 2020

Otvorenie: Španielska hra (C62)

1.e4 e5 2.f3 Jc6 3.Sb5 d6 (3. - Jf6 4.0-0 d6 5.d4 Sd7 6.Jc3 Se7 7.Sg5 e:d4 8.J:d4 0-0 9.S:c6 b:c6 10.D-d3 Jg4 11.S:e7 D:e7 12.f4 f5 13.Vae1 f:e4 14.J:e4 Dh4 15.h3 Jf6 16.Jg5! Réti vs. Sterk, Viedeň 1910) **4.0-0** [4.d4 (4. - e:d4 5.J:d4 Sd7 6.Jc3 J:d4 7.S:d7+ D:d7 8.D:d4 Je7 9.0-0 Jc6 10.De3 g6 11.Jd5 Sg7 12.Db3 0-0 13.Sg5 Vd8 14.Vad1 f5 15.e:f5 V:f5 Širov vs. Šufskis, Tallin 2004) 4. - Jd7 5.Jc3 Jf6 6.0-0 e:d4 7.J:d4 Se7 8.b3 J:d4 9.D:d4 S:b5 10.J:b5 Jd7! Lasker vs. Capablanca, N. York 1924; 4.Jc3 Sd7 5.d4 e:d4 6.J:d4 g6 7.J:c6 b:c6 8.Sc4 Sg7 9.Df3 Df6 10.Dg3 De7 11.0-0 Jf6 12.Ve1 0-0 13.Sg5 h6 Chajmovič vs. Novikov, Biel 2006] **4. - Se7** (4. - Sd7 5.c3 Jf6 6.Ve1 Se7 7.d4 0-0 8.d5 Jb8 9.S:d7 Jb:d7 10.c4 Je8 11.Jc3 g6 12.Sh6 Jg7 13.b4 f5 14.Db3 b6 15.Vac1 Vf7 16.S:g7 V:g7 Lanč vs. Dobrovolský, SVK extraliga 1997) **5.c3 Jf6 6.Ve1 0-0 7.h3 Sd7 8.d4 h6?! [8. - J:d4!? 9.J:d4 (c:d4 S:b5 10.Jc3 Sa6 11.d:e5 d:e5 12.J:e5 D:d1 13.V:d1 Sd6 14.Jg4 J:g4 15.h:g4 Se5 16.Se3 Vf8 =) 9. - e:d4 10.S:d7 D:d7 11.c:d4 d5 12.e5 Je8 13.Jc3 c6 14.Dd3 Jc7 15.Sf4 Je6 16.Sh2 f6 17.Je2 Vf7 18.f3 Vaf8 19.Jf4 f:e5 20.Je6 D:e6 21.S:e5 Dh6 =] 9.Jbd2 a6 10.Sa4 De8 11.Sc2 Jh7** (11. - e:d4 12.c:d4 Jb4 13.Sb1 Sa4 14.b3 Sb5 15.Ve3 a5 16.a3 Ja6 17.Dc2 g6 18.Jc4 a4 19.Jb2 a:b3 20.D:b3 Sc6 21.Sd2 +/-) **12.Jf1 Vd8 13.Jg3 b5 14.Dd3 Sf6** (14. - Jg5 15.d5 Ja5 16.Jd2 Jb7 17.Jf5 c6 18.d:c6 S:c6 19.a4 Sf6 20.h4 Je6 21.a:b5 +/-) **15.Vf1?! (15.a4! Va8 16.d:e5 d:e5 17.J:e5 d:e5 18.a:b5 S:b5 19.c4 Sc6 20.Dc3 De6 21.Jf5 Vf8 22.Je3 Sg5 23.Jd5 S:c1 24.Ve:c1 Vd7 25.Va5 Jg5 26.Vca1 Dd6 27.b4 Je6 28.c5 Df8 29.D:e5 +/-) 15. - Je7 16.Jh5 Jg6 17.J:f6+ J:f6 18.Jh2 Jh5 19.Df3 Jf6 20.Se3** [20.S:h6!? d5 (20. - g:h6? 21.D:f6 De7 22.Jg4 S:g4 23.D:e7 J:e7 24.h:g4 c5 25.d:e5 d:e5 26.Vfd1 Kg7 27.a4 c4 28.a:b5 a:b5 29.Va5 V:d1+ 30.S:d1 Vb8 31.g3 +/-) 21.Sg5 d:e4 22.De3 e:d4 23.c:d4 De6 24.f3 e:f3 25.D:f3 Sc6 26.Df2 Vd6 27.S:f6 D:f6 28.D:f6 g:f6 29.Jg4 Kg7 30.Je3 +/-] **20. - De7 21.Vfe1 Sc6?! (21. - c5 22.d5 Jh7 23.Dg3 De8 24.a3 Vc8 25.f4 e:f4 26.S:f4 J:f4 27.D:f4 De7 28.e5 d:e5 29.V:e5 Dd6 30.Jf3 Jf6 =) 22.Jg4 Jh7**

23.Dg3 Jf6 24.Df3 J:g4 25.D:g4 Sd7 26.Dg3 Dh4 27.D:h4 J:h4 28.f4 e:f4 29.S:f4 Jg6 30.Sg3 Sc6 31.Ve2 Vfe8 32.Vae1 Jf8 33.Ve3?! (33.e5! Sd5 34.e:d6 V:e2 35.V:e2 c:d6 36.Ve7 b4 37.c:b4 S:a2 38.Sd3 d5 39.S:a6 Je6 40.Sd3 Sc4 41.S:c4 d:c4 42.b5 J:d4 43.b6 Jf5 44.Vc7 c3 45.b:c3 J:g3 46.b7 Kh7 47.Vc8 Vd1+ 48.Kf2 Je4+ 49.Ke3 Vb1 50.b8D V:b8 51.V:b8 J:c3 52.Vd8 +-) 33. - Ve7 34.Sh4 g5 35.Sg3 Vde8 36.Kf2 Jd7 37.a3 Jf6?! (37. - Kg7 38.e5 d:e5 39.d:e5 Jf8 40.Kg1 Sd5 41.Vf1 c6 42.Sf5 Jd7 43.S:d7 V:d7 =/+, 38.V3e2 f5 39.e:f5 V:e2+ 40.V:e2 V:e2+ 41.K:e2 S:g2 =/+) 38.e5 Jd5 39.V3e2 Jb6 40.e:d6 (40.Sd3 d:e5 41.V:e5 V:e5 42.V:e5 V:e5 43.S:e5 Ja4 44.S:c7 J:b2 45.Se2 Kf8 46.Sd6+ Ke8 47.g4 Sd5 48.Kg3 f6 49.Sc5 Se4 50.Sb4 Sc8 =) 40. - V:e2+ 41.V:e2 V:e2+ 42.K:e2 c:d6 43.S:d6 (43.Kf2 Jc8 44.Sh2 Kg7 45.Sd3 Kf6 46.b3 h5 47.a4 Ke7 48.a5 d5 49.Ke3 f6 50.Sc7 h4 51.Sb8 Jd6 52.Sa7 =) 43. - S:g2 44.Sf5 Jc4 45.Se7 Sb7 (45. - J:b2?

46.Sc8 Kg7 47.S:a6 Sc6 48.d5 S:d5 49.S:b5 Se6 50.h4 f6 51.h:g5 h:g5 52.a4 Kf7 53.Sb4 f5 54.a5 Sd5 55.a6 Jc4 56.a7 Je5 57.Sd6 Ke6 58.S:e5 K:e5 59.Se8 Ke6 60.Ke3 f4+ 61.Kd4 Kd6 62.c4 Sb7 63.Sf7 Kc7 64.Sd5 g4 65.a8D S:a8 66.S:a8 f3 67.Ke5 +-) 46.b3 Jb6?! (46. - Ja5 47.a4 J:b3 48.a:b5 a:b5 49.Sd7 Sg2 50.Sb4 Sd5 51.S:b5 f5 52.Sd7 f4 53.Sg4 Kf7 54.Sh5+ Kf6 55.Sd6 Kg7 56.Sc7 Se6 57.Se5+ Kf8 58.Sg4 Sd5 59.Sc7 Kf7 60.Kd3 Jc1+ s malou výhodou bieleho v podobe dvojice strelcov, ale s pravdepodobnou remízou) 47.Kd3 Sc8 48.S:c8 J:c8 49.Sf6 Kh7 50.Ke4?! (50.c4! Kg6 51.Se5 f6 52.Sc7 f6 53.d5 b:c4+ 54.b:c4 Kf7 55.Kd4 Ke7 56.c5 Kd7 57.Sg3 Je7 58.c6+ J:c6 59.d:c6+ K:c6 60.Ke5 s pravdepodobnou výhrou) 50. - Kg6 51.Se5 Je7 52.d5 f5+ 53.Kd4 g4 54.h:g4 f:g4 55.Kc5 Kf7 56.d6 Jg6 57.Sh2 Ke6 58.Kc6 Jf8 59.Kb6 h5 60.Sg3 Jg6? (60. - Kd5! 61.a4 b:a4 62.b:a4 h4 63.S:h4 K:d6 64.a5 Jd7+ 65.K:a6 Kc6 66.c4 Je5 67.Ka7 J:c4 68.a6 Jb6 69.Sf2 Jc8+ 70.Kb8 Kb5 71.Kb7 Jd6+ 72.Ka7 Jc8+ =) 61.Kc7?! (61.Kc6! Jh8 62.c4 b:c4 63.b:c4 Jf7 64.c5 a5 65.Kb6 h4 66.S:h4 Kd7 (66. - J:d6 67.c:d6 K:d6 68.Sg3+ Kd7 69.K:a5 Kc6 70.Ka6 Kd5 71.a4 Kc6 72.a5 Kc5 73.Kb7 +-) 67.c6+ K:d6 68.Sg3+ Ke7 69.a4 Ke6 70.c7 Kd7 71.K:a5 Jg5 72.Kb6 Je4 73.a5 Kc8 74.a6 +-) 61. - Jf8 62.c4 Jd7 63.c:b5 a:b5 64.a4 b:a4 65.b:a4 Jc5 (65. - Jf6 66.Kc6 Jd5 67.a5 Jb4+ 68.Kc7 Jd5+ 69.Kb7 Jb4 70.Kc8 Jc6 71.d7 Je7+ 72.Kd8 Jd5 73.a6 Jb6 74.a7 Kd5 75.Sf2 +-) 66.a5 Ja6+ 67.Kb6? (67.Kc8! Jc5 68.a6 h4 69.S:h4 K:d6 70.a7 +- , 68. - J:a6 69.d7 +-) 67. - Jb8 (Pozri diagram!) 68.a6? (68.Kb7! Jd7 69.a6 h4 70.S:h4 Jc5+ 71.Kc8 K:d6 72.a7 Ja4 73.Sf2 g3 74.S:g3+ Kc5 75.Sf2+ +- , 70. - K:d6 71.a7 Jc5+ 72.Kb6 +-) 68. - J:a6 69.K:a6 ½ : ½

Len máloktoľrý cestujúci na železničnej stanici v Leopoldove vedel, že zavalitejší výpravca s červenou čiarkou na hlave a menšieho vzrastu bol bývalým šachistom miestnej TJ Lokomotívy v rokoch 1978 - 1988, lebo zo Šulekova do nášho malého mesta to nemal ďaleko. Kráľovskej hre zostal verný doposiaľ, len v inom šachovom klube, lebo domáci zanikol. Keď nemá živého protihráča, tak si rád zahrá šach doma aspoň s počítačom. Zo súťažných partíí sme vybrali na posúdenie jeho šachového majstrovstva duel zo začiatku minulého roka medzi družstvami ŠK Pečeňady a ŠK Čífer C - CVČ 1,5:3,5. Pavol Nemec (* 31. 12. 1958), lebo o ňom píšeme, si s čiernymi figúrami vybral voči dvojkroku bieleho kráľovského pešiaka ako obranu španielsku hru (C62), ktorú mal asi pripravenú vo svojom repertoári na prekvapenie súpera. V súboji dvoch mozgov sa biely dopustil už v otvorení chyby, keď po 15.a4 mohol získať rozhodujúcu prevahu po nepresnej hre čierneho a tiež v strednej hre po 33.e5! Ďalšie tri hrubé chyby vykonal v koncovke (61.Kc7, 67.Kb6, 68.a6), keď čierny zahrál hazardne 60. - Jg6, a tak sa duel nakoniec skončil remízou.

Bývalému leopoldovskému výpravcovi Pavlovi Nemcovi želáme prežitie príjemného, dlhého i zasluženého dôchodku v kruhu svojej rodiny a za šachovým stolíkom veľa víťazstiev!

(GK)

Šachové okienko

Skladateľov šachových štúdií nájdeme aj medzi poprednými svetovými šachistami, ku ktorým patril tiež medzinárodný veľmajster **Jan Timman** (* 14. 12. 1951), ktorý r. 2016 poskytol pre leopoldovský dvojmesačník interview pri príležitosti svojich 65. narodenín. Narodil sa v hlavnom meste Holandska - Amsterdame. Titul GM získal v r. 1974 a postupne sa vyšplhal do radov šachovej elity. Medzi jeho turnajové úspechy patrí prvé miesto v Mar Del Plata 1982, Bugojno 1984, Tilburg 1987 a Linares 1988. Tento 9-násobný holandský majster bol stálym uchádzačom o titul majstra sveta v priebehu rokov 1980 a 1990 a v roku 1993 odohral prehraný duel v turnaji kandidátov pre Majstrovstvo sveta FIDE s Anatolijom Karpovom s výsledkom 6 : 2 (13 remíz). V r. 1984 hral za tím „Sveta“ na druhej šachovnici proti tímu ZSSR s Garrim Kasparovom štyri partie so skóre 0:1 pri troch remízach. Napísal aj niekoľko šachových kníh. Je druhým najslávnejším holandským šachistom po Maxovi Euwem. Je mladším bratom Tona Timmana (*1948 - 2014, ktorý nečakane umrel na infarkt) uznávaného šachového spisovateľa. Jeho "The Art of Chess Analysis" možno nájsť v knižnici mnohých šachistov po celom svete. Zo zbierky vyznamenaných štúdií holandskej šachovej megahviezdy sme vybrali pre našich čitateľov jednu z náročných na riešenie. Získala v súťaži najvyššie ocenenie. V postavení zobrazenom na diagrame, kde začína biely a po najlepšej obrane čierneho remizuje, hrozí bielemu po šachoch premena čierneho pešiaka na dámu. Prezradíme, že nevychádza pokus: 1.Vd5? Kc2+ 2.Kg2 Vg1+ 3.K:g1 a1D+ 4.Vd1 De5 5.Ve6 D:e6 6.S:e6 K:d1 7.Sd7 Vg7+ 8.Kf1 Vf7+ 9.Kg2 Vf2+ 10.Kg1 Vc2 11.Kf1 Kd2 12.Kg2 Ke3+ 13.Kf1 Sf6 14.Se8 Se5 15.Sh5 V:c6 16.h4 S:h2 17.Kg2 Vc2+ 18.Kh3 Kf4 19.Sd1 Vd2 20.h5 Sg1 21.h6 Vh2 mat.

Pri príležitosti významného životného jubilea želáme Janovi Timmanovi dobré zdravie primerane jeho veku, nech zloží pre riešiteľov ešte veľa zaujímavých skladieb a v praktickom šachu veľa víťazstiev na šachových stolíkoch. Jeho šachové majstrovstvo si uká-

žeme na víťaznej partii s čiernymi kameňmi z turnaja v dánskom Koge 1997, kde použil Nimcovičovú indickú obranu (E37).

Hillarp Persson - Jan Timman

1.d4 Jf6 2.c4 e6 3.Jc3 Sb4 4.D-c2 d5 (4. - c5 5.d:c5 Dc7 6.a3 S:c5 7.Jf3 a6 8.Sg5 Se7 9.e3 d6 10.Se2 Jbd7 11.0-0 b6 12.J-d4 Sb7 13.a4 0-0 14.a5 b:a5 15.Jb3 Vab8 Lerner vs. Judasin, Lvov 1990; 4. - 0-0 5.Sg5 c5 6.d:c5 Ja6 7.e4 S:c3 8.b:c3 e5 9.f3 Jc5 10.Jh3 d6 11.Jf2 Se6? 12.Jd1! Bareev vs. Romanišin, Lvov 1990) **5.a3 S:c3+ 6.D:c3 Je4 7.Dc2 Jc6** [7. - c5 8.d:c5 Jc6 9.Jf3 Da5+ 10.Jd2 Jd4 11.Dd1 Sd7 12.b4 Da4 13.J:e4 Jc2+ 14.Kd2 J:a1 15.Jd6+ Ivanov vs. Jemelin, Rusko 1998; 7. - e5 8.c:d5 D:d5 9.e3 (9.f3 Jd6 10.d:e5

D:e5 11.e4 Jc6 12.Je2 Se6 13.Sf4 Da5+ 14.Jc3 0-0-0 15.0-0-0 f5 16.S:d6 V:d6 17.V:d6 c:d6 18.Sb5! Kasparov vs. Adams, Linares 2005) 9. - e:d4 10.Jf3 Jd6 11.J:d4 Sd7 12.b3 Jc6 13.Sb2 J:d4 14.S:d4 0-0 15.0-0-0 Kramnik vs. Adams, Las Vegas 1999] **8.e3 e5 9.c:d5 D:d5 10.Sc4!** (10.Jf3 Da5+ 11.Jd2 Sf5 12.b4 J:b4 13.Db2 Jd5 14.f3 J:d2 15.S:d2 Db6 16.D:b6 J:b6 17.d:e5 0-0-0 =) **10. - Da5+ 11.b4 J:b4 12.D:e4 Jc2+ 13.Ke2 De1+** (13. - J:a1? 14.Jf3 Sd7 15.J:e5 0-0-0 16.J:d7 V:d7 17.Sb2 Da4 18.Dd3 Dc2+ 19.D:c2 J:c2 20.Kd3! Pachman vs. Barcza, Budapešť 1948) **14.Kf3 J:a1 15.Sb2** (15.D:e5+ Se6 16.S:e6 0-0 17.Sd5 D:c1 18.S:b7 Vae8 19.Db5 Jc2 20.Se4 Ve6 21.h4 c6 22.De2 J:d4+ 23.e:d4 f5 24.Sd5 D:a3+ 25.Kf4 Dd6+ 26.De5 D:d5 27.D:d5 c:d5 - +) **15. - 0-0 16.Kg3 Kh8** (16. - h6 17.h4 Kh8 18.Kh2 D:f2 19.S:a1 f5 20.Df3 D:h4+ 21.Dh3 De4 22.Df3 e:d4 23.S:d4 Dh4+ 24.Jh3 Vd8 25.g3 De7 26.Dh5 Kh7 27.Kg2 V:d4 28.e:d4 De4+ 29.Kh2 Dc2+ 30.De2 D:e2+ 31.S:e2 +/=; 16. - Dd2 17.Jf3 D:b2 18.Jg5 g6 19.D:e5 Se6 20.J:e6 f:e6 21.S:e6+ Vf7 22.Df6 Vaf8 23.h4 Jb3 24.h5 Jc5 25.S:f7+ V:f7 26.Dd8+ Vf8 27.Dd5+ Vf7 =) **17.Jf3? D:h1 18.Jg5 f5 19.D:e5 Sd7 20.J-f7+ V:f7 21.S:f7 f4+ 22.e:f4 Dd1 23.f3 Jc2 24.Sc3 Dd3 25.d5 Vg8 26.Kf2 Da6 27.S:g8 Db6+ 28.Ke2 Dg6 29.Kf2** (29.Se6? D:g2+ 30.Kd3 Sb5+ 31.Ke4 De2+ 32.Kf5 Jc3+ 33.Kg5 h6+ 34.Kg6 Se8+ 35.Sf7 Dg2+ 36.Dg5 S:f7+ 37.K:f7 h:g5 -+) **29. - K:g8 30.D:c7 Db6+ 31.D:b6 a:b6 32.Sb2 b5 33.Ke2 b4 0:1**

Tvorcom systému: 1.d4 Jf6 2.c4 e6 3.Jc3 Sb4 bol Aaron Nimcovič (* 1886 - 1935), podľa ktorého je aj pomenovaný. Vážbou bieleho jazdca chce čierny zabrániť postupu kráľovského pešiaka bieleho e2 - e4. Biely má však vo 4. ťahu viacero dobrých možností: 4.Db3, 4.Dc2, 4.Sg5, 4.Jf3, 4.e3, 4.f3, 4.g3; po 4.Dc2 opäť hrozí 5.e4 a po

Skladba č. 60

Jan Timman

Problem Paradise 2019

I. - II. cena

Remíza (7 - 5)

4. - S:c3 berie strelca dámou, čím zabráni zdvojeniu svojich pešiakov. Aj čierny má možnosť výberu: 4. - 0-0, 4.Jc6, 4.c5, 4.d5. V našej komentovanej partii vedie 7. - Jc6 ku zložitej hre, pri ktorej sa dostane biely kráľ pred pešiakov na kráľovskom krídle. Čierny mohol hrať aj inak: 7. - c5 alebo 7. - e5. Branie 9.c:d5 mal odložiť biely na neskoršie a uprednostniť najskôr výmenu: 9.d:e5! J:e5 10.b4 0-0 11.c:d5 D:d5 12.f3 Jd6 13.e4 Dd4 14.Db2 D:b2 15.S:b2 Jec4 16.Sd4 a5 17.S:c4 J:c4 18.Je2 a:b4 19.a:b4 V:a1+ 20.S:a1 f6 21.Kf2 Se6 22.Jf4 Kf7 23.Sc3 Va8 24.Va1 V:a1 25.S:a1 Sd7 26.Sc3 Sb5 27.Jd5 c6 28.Je3 J:e3 29.K:e3 Sc4 30.g4 Se6 s remízovou pozíciou rôznofarebných strelcov alebo 9.f3 Dh4+ 10.g3 J:g3 11.Df2 Jf5 12.c:d5 Ja5 13.d:e5 Jb3 14.Vb1 De7 15.Sc4 J:c1+ 16.f4 Dc5 17.V:c1 D:e3+ 18.Je2 0-0 19.Sa2 c6 20.D:e3 J:e3 s malou výhodou bieleho. K zložitým zápletkám a riskantnej hre by viedlo 15. - Se6?! (miesto 15. - 0-0) s možným pokračovaním: 16.d5 0-0-0 17.d:e6 f:e6 18.S:e6+ Kb8 19.S:e5 Vhf8+ 20.Kg4 V:f2 21.Jh3 h5+ 22.K:h5 De2+ 23.Sg4 Vh8+ 24.Kg5 V:g2 25.Vg1 V:g1 26.J:g1 Db5 27.a4 Dc5 28.Jf3 Jc2 29.Kg6 J:e3 30.S:g7 Vd8 31.Se6 Jd5 32.Jd4 Dd6 33.Se5 Dc5 34.h4 Jc3 35.Df5 J:a4 36.J-b5 s výhodou bieleho v dvojici strelcov a voľného pešiaka. Pravdepodobne prehrávajúci sa stal 17.Jf3, lebo podľa duelu Atalik vs. Sax (Szeged 1997): 17.d:e5! Se6 18.Jf3 D:h1 19.Jg5 g6 20.J:f7+ V:f7 21.S:e6 Vg7 22.Sf7 V:f7 23.e6+ Kg8 24.Dd4 Kf8 25.e:f7 K:f7 26.Dd7+ vyhral biely. Po 33. - b4 sa už biely nechcel nechať trápiť: 34.a:b4 J:b4 35.d6 Kf7 36.Sc3 Jd5 37.Se5 Sb5+ 38.Kf2 g6 39.h4 Ke6 40.g4 Jb6 41.Sa1 K:d6 42.Ke3 Ke6 43.Sd4 Jd5+ 44.Ke4 Jf6+ 45.Ke3 Sc6, keď voľný pešiak čierneho by rozhodol o výsledku súboja.

Riešenie skladby č. 59 (Büchler): 1.Dc6? s krátkou hrozbou 2.Df3 mat, 1. - K:d3 2.Vf3+ Ke2 3.De4 mat, 1. - Se2 2.Jf2 Sd3 3.Df3 mat, 1. - Sg2 2.V:e5+ K:d3 3.Dc2 mat, 1. - g4 2.V:e5+ K:d3 3.Dc2 mat, s vyvrátením 1. - e4! Rieši: **1.Da2!** hr. 2.Jc5 a 3.Df3 mat, 1. - K:d3 2.Vf3+ Ke4 3.Da8 mat, 1. - S:d3 2.Df2+ Ke4 3.Df3 mat, 1. - Ke4 2.Jf2+ K:f5 3.Df7 mat, 1. - Se2 2.Jf2 d3 3.Da7 mat.

Stručný zmienku o Eugenovi Büchlerovi nájdeme v publikácii *Kompozičný šach na Slovensku* (Šport Bratislava 1984 od B. Formánka) vrátane jednej jeho skladby, ale miesto sa už nenašlo v *Malej encyklopédii šachu* (Olympia Praha a Šport Bratislava 1989). Príčiny môžu byť dve: komunistickým cenzorom mohla prekážať jeho emigrácia do kapitalistického sveta v r. 1949 alebo obmedzený počet strán určený pre encyklopédiu. Nezodpovedanou zostala otázka, akým spôsobom sa dostal malý Eugen so svojou matkou z Pastuchova do Bratislavy? Mohlo sa tak stať železnicou z Hlohovca cez Trnavu, lebo v tom čase už bola vybudovaná.

Za výhercu skladby č. 59 sme vyžrebovali Stanislava Hudáka z Brekova. Riešenie šachového okienka č. 60 nám posielajte na adresu casopis@leopoldov.sk, príp. ho odovzdajte priamo na mestskom úrade do konca januára 2022.

(GK)

časopis obyvateľov Leopoldova

Ročník: 35. Vydáva: Mesto Leopoldov. Sídlo vydavateľa a adresa redakcie: Hlohovská cesta 2, 920 41 Leopoldov; IČO: 00312703. Redakčná rada: Juraj Hladký – predseda, Mária Kusá, Kristína Bajtálová, Martin Jurčo. Telefón: 033/734 22 07. Fax: 033/734 23 88, casopis@leopoldov.sk. Vychádza šesťkrát ročne. Inzercia v redakcii. Nepredajné. Náklad: 800 ks. Tlač: VM-print Leopoldov. Distribúcia: Rozširuje sieť domácich predajcov. Evidenčné číslo: EV 4016/10, ISSN 1339-4290. Vyšlo: december 2021

Jaromír Marek – Večerný park

Ivan Šipkovský – Jeseň v parku

Na titulnej strane fotografia Samuela Švikruhu – Hučák.